

ស្រ្តីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា

រៀបចំដោយ

គ្រូប្រឹក្សា

គ្រូបាទ ប៊ុន សាវណ្ណ

១-សិទ្ធិស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា

ស្ត្រីនិងបុរសមានសិទ្ធិស្មើគ្នាឬទេ ?

សំណួរនេះ បើចំពោះពុទ្ធបរិស័ទ ដែលសិក្សា ដោយល្អនូវព្រះធម៌ ជាពាក្យទូន្មានរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏រមែងឆ្លើយបានយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា « ស្ត្រីនិងបុរសមាន សិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនា ដ៏យ៉ាងពិតប្រាកដ » ។

សិទ្ធិ ប្រែថា សេចក្តីសម្រេច គឺជាអំណាចមួយ ដែលប្រកបដោយធម៌ ។ ក្នុងវចនានុក្រមខ្មែរ មានពាក្យ ប្រែច្រើន ក្នុងនោះមានពាក្យប្រែថា « អំណាច » ផងដែរ ប៉ុន្តែក្នុងរឿងសិទ្ធិស្ត្រីនេះ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ សូម អធិប្បាយថា « អំណាចដែលប្រកបដោយធម៌ » ព្រោះ មិនមែនជាសិទ្ធិអំណាចដែលត្រូវសម្លាប់ ឬត្រូវនិរទេសជន ដទៃជាដើមនោះឯណា នេះគ្រាន់តែជាសិទ្ធិមួយដែលអាច សម្រេចបាន តាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយធម៌

តែប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺប្រាសចាកទោសគ្រប់យ៉ាង ។

កាលបើសិទ្ធិ គឺជាអំណាចប្រកបដោយធម៌ ក៏ សម្តែងបញ្ជាក់ថា ស្ត្រី និងបុរស រមែងមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ព្រោះពាក្យថា « ប្រកបដោយធម៌ » ក្នុងទីនេះ រាប់ថា ជាគុណជាតិមួយដ៏ល្អស្អាត និងត្រឹមត្រូវ មិនទំនាស់នឹង គោលព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ដូចដែលពុទ្ធបរិស័ទយើងបាន ជ្រាបគ្រប់គ្នាហើយថា ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនាដែល បើកទូលំទូលាយ សម្រាប់មនុស្សគ្រប់ភេទ គ្រប់វ័យចូល មករាប់អាន ។ បុរសផង ស្ត្រីផង ចូលមកក្នុងព្រះ- ពុទ្ធសាសនា មានការងាររួមគ្នា ប្រកបដោយទឹកចិត្ត ជ្រះថ្លា ក្រោមម្លប់នៃពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះ- សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កាលបើសិក្សាកាន់តែមានជម្រៅ មនុស្ស យើងទាំងស្រី ទាំងប្រុស រមែងមិនឈ្លោះគ្នាឡើយ មិន តាំងទុកគ្នាជាសត្រូវ ត្រឡប់បែរទៅជា មានសត្រូវ គឺ កិលេសរួមគ្នារិញ ពោលគឺរួមគ្នាសិក្សា នាំគ្នាបដិបត្តិ ឱ្យ កម្លាំងចិត្តគ្នា មានមេត្តាករុណាដល់គ្នា ដើម្បីជម្រះមន្ទិល

សៅហ្មងក្នុងចិត្តសន្តានរៀងៗខ្លួន ។ មន្ទិលសៅហ្មងគឺជា កិលេសទាំងឡាយនេះហើយ ដែលជាសត្រូវរបស់ព្រះពុទ្ធ- សាសនា ដូច្នេះ ទាំងប្រុសទាំងស្រី ត្រូវតែមានសិទ្ធិស្មើ គ្នា ក្នុងការកម្ចាត់បង់សត្រូវគឺកិលេសនេះឯង ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនាបានសម្តែងថា មនុស្ស យើង កើតមករមែងមានទុក្ខ ។ ជាតិទុក្ខ ជរាទុក្ខ ព្យាធិ- ទុក្ខ និងមរណទុក្ខ គឺជាសភាវទុក្ខ តែងមានជាប្រចាំគ្រប់ គ្នាទាំងអស់ មិនថាមានក្រ ល្អអាក្រក់អ្វីឡើយ ។ ទាំងអស់ គ្នាដែលជាអ្នកមានបញ្ញា សុទ្ធតែត្រូវការឱ្យរួចផុតចាកទុក្ខ ទាំងនោះដូចគ្នា ហើយការដែលអាចរួចផុតចាកទុក្ខទៅ បាន មិនមែនស្ថិតនៅលើភាវៈជាប្រុសឬជាស្រីនោះឡើយ គឺវាស្ថិតនៅត្រង់ការអប់រំបញ្ញា ដែលជាផ្នែកនៃការចម្រើន ផ្លូវចិត្ត ឯណោះដោយឡែក ។

ក្នុងបិដកលេខ ៣០,ទំព័រ ៣ ក្នុង សោយសូត្រ មានមានចិត្តបាប បានពោលទៅរកព្រះនាងសោមាភិក្ខុនី ដូច្នេះថា « ព្រះអរហន្តណា ដែលមានដោយក្រ ជាទី

ដែលអ្នកស្វែងរកទាំងឡាយគប្បីដល់ ទីនោះស្រ្តីដែលមាន បញ្ញាត្រឹមតែពីរធ្លាប់ ^(១) មិនអាចនឹងដល់បានឡើយ » ។ ព្រះនាងសោមា បានពោលតបទៅមានចិត្តបាបវិញថា « កាលបើចិត្តតាំងមាំល្អហើយ ញាណប្រព្រឹត្តទៅហើយ ភាវៈជាស្រី នឹងមកធ្វើនូវការរារាំងអ្វីដល់បុគ្គលអ្នកឃើញ នូវធម៌ដោយប្រពៃ ^(២) » ។

ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា បដិសេធរបៀបរបបក្នុង សាសនាព្រាហ្មណ៍ ដែលប្រកាន់វណ្ណៈរហូតមកដល់សព្វ ថ្ងៃ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា « ដែលជាព្រាហ្មណ៍នោះ មិន មែនបិតនៅលើជាតិកំណើតទេ គឺបិតនៅលើការប្រព្រឹត្ត របស់មនុស្ស » មានសេចក្តីពិសេសនៅក្នុងបិដកលេខ ២៥ វាសេដ្ឋសូត្រ :

ន ជំច្នា វសលោ ហោតិ បុគ្គលថោកទាប
មិនមែនព្រោះជាតិទេ ។

ន ជំច្នា ហោតិ ត្រាហ្មណេណ បុគ្គលដែលជា

១.សំដៅត្រង់ប្រើម្រាមដៃពីរចាប់ត្រល់រុំអំពោះឬសូត្រសម្រាប់ត្បាញ ។
២. ឃើញសច្ចធម៌ទាំង ៤.ឬឃើញបញ្ចក្ខន្ធដែលជាអារម្មណ៍របស់វិបស្សនា។

ព្រាហ្មណ៍ ក៏មិនមែនព្រោះជាតិដែរ ។

កម្ពុនា វសនោ ហោតិ បុគ្គលថោកទាប

ព្រោះកម្ម (គឺការប្រព្រឹត្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន) ។

កម្ពុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ បុគ្គលដែលជា

ព្រាហ្មណ៍ ក៏ព្រោះកម្មដែរ ^(១) ។

ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ហៅថា **ព្រាហ្មណ៍**

ក្នុងទីនេះ គឺបុរសក៏ដោយ ស្ត្រីក៏ដោយ ឱ្យតែជាអ្នក

កម្ចាត់បង់នូវបាប គឺព្រះអង្គត្រាស់ហៅថាជា ព្រាហ្មណ៍

ទាំងអស់ ។ ឯការថោកទាប ក៏មិនមែននៅលើ

ស្រីឬប្រុសនោះទេ គឺនៅលើការប្រព្រឹត្តថោកទាបហ្នឹង

ឯង ^(២) ។

ក្នុងគាថាធម្មបទ ព្រាហ្មណវគ្គ ព្រះអង្គត្រាស់ហៅ

ព្រះនាងភិក្ខុនីជាច្រើនអង្គថាជាព្រាហ្មណ៍ គឺ :

ព្រះនាងបដាបតិគោតមី

អ្នកណាមិនមានសេចក្តីអាក្រក់ ដោយកាយ វាចា

១. បិដកលេខ ២៥, ទំព័រ ២២២ ។

២. បិដកលេខ ៥៤, ទំព័រ ៤២ វសលសូត្រ ។

ចិត្ត តថាគតហៅអ្នកនោះ ដែលបានសង្រួមហើយ ដោយ
ឋានៈទាំង ៣ យ៉ាងថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងភិសាគោតមី

តថាគតហៅជនដែលស្លៀកសំពត់បង្កកូល មាន

រូបរាងកាយស្តាំស្តម មានសរសៃរឹមរវាម ចម្រើន

ឈាននៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯងនោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងឧប្បន្ទវណ្ណាទេវី

អ្នកណាមិនជាប់ជំពាក់ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដូចជា

ទឹកមិនជាប់លើស្លឹកឈូក ឬដូចជាគ្រាប់ស្ពៃមិនជាប់លើ

ចុងដៃកដែលស្រួច យ៉ាងនោះឯង តថាគតហៅអ្នកនោះ

ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងខេមាតិក្ខុនី

តថាគតហៅបុគ្គលដែលមានបញ្ញាជ្រៅជ្រះ ជា

អ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃក្នុងផ្លូវ និងមិនមែនជាផ្លូវ បានសម្រេច

នូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងធម្មទិញ្ញាថេរី

សេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងពេលមុន ពេលជាខាង
ក្រោយ និងក្នុងពេលជាកណ្តាល របស់អ្នកណាមិនមានទេ
តថាគតហៅអ្នកនោះ ដែលជាអ្នកមិនមានកង្វល់ និងមិន
មានការប្រកាន់មាំថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

កាលបើដូច្នោះ យើងត្រូវយល់ដល់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ដែលជាសាសនាឱ្យឥស្សរភាពដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា គ្រប់
ជាន់វណ្ណៈ គ្រប់ភេទ គ្រប់វ័យ ដោយចំពោះគឺនៅត្រង់
សមត្ថភាពខាងផ្លូវចិត្ត ។ ទាំងស្រីទាំងប្រុសមានអំណាច
ក្នុងការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង ឆ្ពោះទៅរកការរួចផុតចាកទុក្ខបាន
ដូចគ្នា ទាំងដែលព្រះអង្គទ្រង់ឱ្យសេចក្តីសំខាន់ចំពោះបុរស
និងស្ត្រីប៉ុន្មានៗគ្នាទៀតផង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ
ទ្រង់បានកើតឡើងក្នុងលោក មិនមែនដើម្បីប្រយោជន៍
ចំពោះតែបុរសនោះទេ ព្រះអង្គទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក
ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ស្ត្រីផង ដូចគ្នាដែរ ។ ផ្លូវនៃការរួច
ផុតចាកទុក្ខ បើកន្លងទទួលទាំងស្រីទាំងប្រុស ។

ពោលចំពោះព្រះគុណនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គ
ទ្រង់មាននូវព្រះហឫទ័យមេត្តាករុណា ដល់សព្វសត្វទាំង
អស់ស្មើគ្នា ។ សព្វថ្ងៃមានមនុស្សមិនតិចនាក់ឡើយ
ដែលយល់ថា ស្ត្រីមានសិទ្ធិតិចជាងបុរស ដោយចំពោះក្នុង
រឿងបញ្ញត្តិឧបសម្បទា ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ សម្រាប់
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ឱ្យសិទ្ធិយ៉ាងពិតប្រាកដ ក្នុង
វិន័យបិដកលេខ ១១ , ទំព័រ ២៦៦ ព្រះអានន្តបានក្រាប-
ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា « បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមី មានឧបការៈច្រើន ជា
ព្រះមាតុច្ឆានៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាងបានទ្រាំទ្រ ថែ
រក្សា ថ្វាយទឹកក្សិរ ^(១) ក្នុងកាលដែលព្រះមាតាទ្រង់ព្រះ-
ទិវង្គតទៅ ព្រះនាងបានបំពេញព្រះអង្គតរៀងមក ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ឱ្យមាតុ-
គ្រាម ^(២) បានចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួសក្នុងធម្មវិន័យ
ដែលព្រះតថាគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ហើយផងចុះ » ។

១. ទឹកដោះស្រស់ ។
២. អ្នកដែលមានលំអានដូចជាមាតា-ស្ត្រី (ប្រែតាមវចនានុក្រម) ។

ក្នុងទំព័រដែល ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ថា « ម្ចាស់អានន្ទ បើមាតុគ្រាមចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ ផ្ទះក្នុងធម្មវិន័យ ដែលតថាគតជ្រាបច្បាស់ហើយ ក៏អាច ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលខ្លះ សកទាតាមិ- ផលខ្លះ អនាតាមិផលខ្លះ អរហត្តផលខ្លះបាន » ។

ការណ៍ដែលព្រះអង្គពុំទាន់អនុញ្ញាត តាមសំណូម- ពររបស់ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមី និងព្រះអានន្ទ មិន មែនបានសេចក្តីថាភិក្ខុនីត័តប្រយោជន៍នោះឡើយ ព្រោះ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានៃព្រះពុទ្ធគ្រប់អង្គ សុទ្ធតែមានភិក្ខុនី តែនេះ ដើម្បីស្មារតីមិនប្រមាទរបស់ស្ត្រីទាំងឡាយដែល បានបួសហើយនោះ ឱ្យប្រាកដច្បាស់ក្នុងចិត្តថា « មិន មែនបានដោយងាយឡើយ » ទាំងដែលត្រូវទទួលយក គរុធម៌ ៨ ប្រការមករក្សាទុករហូតដល់អស់ជីវិត ដើម្បី ប្រយោជន៍ធំក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាទៀតផង ។

ចំណុចសំខាន់មួយទៀត គឺការតាំងពុទ្ធបរិស័ទ ៤ ជំពូក គឺភិក្ខុ ១ ជំពូក, ភិក្ខុនី ១ ជំពូក, ឧបាសក ១ ជំពូក

និងឧបាសិកា ១ ជំពូក ។ នេះសម្តែងឱ្យឃើញថា មាន ទាំងស្ត្រី មានទាំងបុរស ក្នុងតួនាទីរួមគ្នារក្សាទ្រទ្រង់ព្រះ- ពុទ្ធសាសនា ។ ដែលព្រះអង្គព្រមដាក់ព្រះជន្មាយុសង្ខារ ចំពោះមុខមារ ក៏ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបអំពីបរិស័ទទាំង ៤ ជំពូកនេះឯង ថាបានសិក្សាទ្រទ្រង់ព្រះធម៌ បដិបត្តិ ព្រះធម៌ សម្តែងព្រះធម៌ និងអាចដោះស្រាយចំពោះវាទៈ ផ្សេងៗបាន ធ្វើឱ្យសាសនាបរិសុទ្ធប្រោសចាកមន្ទិល^(១) ។

សេចក្តីទាំងអស់នេះឯង ដែលបញ្ជាក់ឱ្យដឹងថា ព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យសិទ្ធិដល់ស្ត្រី និងបុរសស្មើគ្នាយ៉ាងពិត ប្រាកដ ក្នុងការដែលត្រូវសិក្សាព្រះធម៌ បដិបត្តិព្រះធម៌ សម្តែងព្រះធម៌ រក្សាព្រះសាសនា ទាំងក្នុងកិច្ចការទំនុក- បម្រុងវត្តអារាម ដោះស្រាយបញ្ហាផ្សេងៗ ។ល។

១.មើលក្នុងបិដកលេខ ១៦ ក្នុងមហាបរិនិព្វានសូត្រ ។

២. បែបបទនិងតួនាទី

ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានេះ ស្ត្រីនិងបុរសមានបែបបទ និងតួនាទីផ្សេងគ្នា ។ ការផ្សេងគ្នានេះ បានប្រាកដយ៉ាង ច្បាស់ក្នុងកិច្ចការតួនាទីជាអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់បានណែនាំដល់តួនាទី និងបែបបទរបស់ស្ត្រី ក្នុងឋានៈជាភរិយាដែលគប្បីបដិបត្តិ ចំពោះស្វាមី មាន ៥ ប្រការ ^(១) :

- ១. ចាត់ចែងការងារផ្ទះឱ្យបានរៀបរយ ។
- ២. សង្គ្រោះញាតិមិត្តទាំងពីរខាង (ខាងខ្លួនឯងនិង ខាងស្វាមី) ។
- ៣. មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តស្វាមី ។
- ៤. រក្សាទ្រព្យសម្បត្តិដែលស្វាមីរកមកបាន ។
- ៥. ព្យាយាមមិនខ្ជិលច្រអូសក្នុងការងារទាំងពួង ។

១. បិដកលេខ ១៩ ក្នុងសិដ្ឋាលកស្តត្រ

ទាំងនេះព្រោះព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ថា សេចក្តី សុខសាន្តក្នុងការព្រមព្រៀងគ្នា នៅក្នុងសង្គមគ្រួសារនោះ ដោយច្រើននិងជាការសំខាន់គឺនៅលើស្ត្រី ។ ព្រះអង្គក៏ ពុំបានសម្តែងតួនាទី និងបែបបទ ចំពោះតែស្ត្រីប៉ុណ្ណោះ ឡើយ សូម្បីតួនាទី និងបែបបទរបស់បុរសក្នុងឋានៈជា ស្វាមី ដែលគប្បីបដិបត្តិចំពោះភរិយា ព្រះអង្គក៏បានត្រាស់ សម្តែងទុកដោយគោល ៥ ប្រការផងដែរ ^(១) :

- ១. រាប់អាននាង ឱ្យតម្លៃនិងលើកតម្កើងនាង ថា ជាភរិយាពេញមុខ ។
 - ២. មិនមើលងាយនាងដែលជាភរិយាឡើយ ។
 - ៣. មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តភរិយា ។
 - ៤. ប្រគល់ភាពជាធំឱ្យដល់នាងក្នុងការងារផ្ទះ ។
 - ៥. រកគ្រឿងប្រដាប់កាយឱ្យភរិយាតាមឱកាស ។
- យើងឃើញបានថា ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនបានឱ្យ សេចក្តីសំខាន់ ចំពោះតែបែបបទនិងតួនាទីរបស់បុរស

១. បិដកលេខ ១៩ ក្នុងសិដ្ឋាលកស្តត្រ

ប៉ុណ្ណោះឡើយ ស្ត្រីក៏មានបែបបទនិងតួនាទីដ៏យ៉ាងសំខាន់
ណាស់ដែរ បែបបទនិងតួនាទីទាំងពីរផ្នែកនេះ ចូលគ្នា
ហើយ ក៏បានបង្កើតចេញនូវភាពសុខសាន្តជាសុភមង្គល
ក្នុងជីវិតគ្រួសារ ។

ពោលដោយសរុប ព្រះពុទ្ធសាសនាបានរៀបចំស្ត្រី
និងបុរសឱ្យមានតួនាទី និងបែបបទផ្សេងគ្នា ទៅតាម
ច្បាប់ធម្មជាតិ ដូចជា ស្ត្រីមានតួនាទី និងបែបបទក្នុង
ការងារជាករិយានិងជាមាតា ព្រមទាំងជាឧបាសិកាផង ។
ក្នុងពេលជាមួយគ្នា បុរសក៏មានតួនាទីនិងបែបបទក្នុង
ការងារជាស្វាមី ជាបិតា និងជាឧបាសកផងដែរ ។ ទាំង
ស្ត្រី ទាំងបុរស សុទ្ធតែអាចបំពេញនូវប្រយោជន៍ឱ្យដល់
សង្គមគ្រួសារ ព្រះសាសនា និងប្រទេសជាតិបានដូចគ្នា ។

សភាពផ្សេងគ្នានៃតួនាទីនិងបែបបទរបស់ស្ត្រីនោះ
មានទំនាក់ទំនងទៅតាមធម្មជាតិ របស់បុរសស្ត្រីហ្នឹងឯង
ប៉ុន្តែ អ្វីដែលព្រះពុទ្ធសាសនាបញ្ជាក់ប្រាប់ថាដូចគ្នានោះ
គឺការបានសម្រេចនូវធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់និងភាពជាមនុស្ស ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនានៃបញ្ញា មានមេត្តា
ករុណា និងណែនាំឱ្យមនុស្សមានការអើពើជួយដល់គ្នានឹង
គ្នា មិនបែងចែកវណ្ណៈក្នុងរឿងភេទស្រីប្រុសឡើយ ។
ព្រះពុទ្ធសាសនា បានបើកទូលាយឱ្យមនុស្សគ្រប់គ្នាអប់រំ
ចម្រើននូវគុណធម៌ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ឈានទៅ
រកទិសដៅដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដែលជាខ្លឹមសារនៃជីវិត នោះគឺភាព
ជាឥស្សរៈផុតចាកពីទាសៈរបស់កិលេសទាំងឡាយ ។

សារសំខាន់មួយបែបក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គឺ
បដិសេធន៍នូវអំពើហិង្សា ។ ដូចមាននៅក្នុងឱវាទប្បាតិ-
មោក្ខក្នុងចំណុចមួយថា « បុគ្គលដែលបៀតបៀនអ្នកដទៃ
មិនមែនជាសមណៈទេ សម្លាប់សត្វដទៃមិនមែនជាបព្វជិត
ឡើយ ^(១) » ។ យើងឃើញថាព្រះពុទ្ធសាសនាមិនគាំទ្រ
មិនសរសើរ មិនលើកតម្កើងនូវបុគ្គលដែលប្រើអំពើហិង្សា
ជាដាច់ខាត ព្រោះថា នេះមិនមែនជាបព្វជិត និងមិនមែន
ជាសមណសក្យបុគ្គិយឡើយ ។ ជាមួយគ្នានឹងរឿងនេះដែរ

១- ធម្មបទ ពុទ្ធវគ្គ អានន្តរេវប្បញ្ញា

យើងបែរទៅពិនិត្យមើល លម្អនៃពាក្យទូន្មានរបស់ព្រះពុទ្ធ ទាក់ទងនឹងតួនាទីរបស់ស្វាមី ដែលត្រូវបដិបត្តិចំពោះ ភរិយារបស់ខ្លួន មាន ៥ ប្រការតាមដូចដែលបានពោល ហើយ ។

ការណ៍ដែលព្រះពុទ្ធបានចែកតួនាទី ឱ្យស្វាមីទំនុក- បម្រុងភរិយាដោយធម៌ ៥ ប្រការនេះ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ គួរឱ្យយើងយល់បានគឺ

ចំណុចទី ១, ទី ២ និងទី ៣ ជាការថ្មមចិត្តស្ត្រីជា ភរិយា ដោយការលើកតម្កើងថា ជាភរិយាពេញមុខ មិន ប្រទូសរាយទឹកចិត្តរបស់នាងឡើយ។ ឯការមិនមើលងាយ វាអាចទាក់ទងទៅនឹងរូបរាង មុខមាត់ ឬក៏ការខ្វះខាត ដោយប្រការខ្លះរបស់នាង ដោយយកមេត្តាករុណា និង គុណធម៌ដទៃទៀតមកជំនួសសេចក្តីស្រឡាញ់ស្នេហាដែល ចុះខ្សោយទៅនោះ ព្រោះថា ការមិនមើលងាយ គឺជា ទេវតារក្សាជីវិតនាង ។ ការស្មោះស្ម័គ្ររបស់ស្វាមី ជា សេចក្តីសុខរបស់ភរិយា ជាការព្រោះព្រំនូវទឹកអម្រឹតដល់

បេះដូងនិងដើមទ្រូងនាង មិនឱ្យក្តៅដួងដូចជាដុំរំដើកភ្លើង នោះឯង ។

ចំណុចទី ៤ ជាការបែងចែកតួនាទី ឱ្យភរិយា ប្រគល់ភាពជាធំក្នុងផ្ទះ ឱ្យទទួលខុសត្រូវក្នុងការងារល្អិត- ល្អន់ ចាប់ផ្តើមតាំងពីថែរក្សាទុកដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិ គ្រប់- គ្រងកូនប្រុសស្រីជាដើមទៅ (ពោលចំពោះតែភរិយានៅ ផ្ទះ ឯប្តីចេញទៅរកទ្រព្យប៉ុណ្ណោះ) ។

ចំណុចទី ៥ ជាការឱ្យកម្លាំងចិត្តដល់ភរិយា គឺឱ្យ ភរិយាបាននូវគ្រឿងប្រដាប់កាយ តែងខ្លួនតាមសមត្ថភាព ឋានៈ ។ នេះជាការថែរក្សាទំនុកបម្រុងទឹកចិត្តរបស់នាង និងដើម្បីសេចក្តីសុខក្នុងការគ្រប់គ្រងផ្ទះទាំងអស់គ្នា ។

ដែលស្វាមីថ្មមចិត្តភរិយា ប្រគល់ភាពជាធំក្នុងផ្ទះ និងទំនុកបម្រុងទឹកចិត្ត ដូចដែលពោលហើយនេះឱ្យដល់ ភរិយាទៅបាននោះ ក៏ព្រោះហេតុតែភរិយាបានបដិបត្តិ តួនាទីរបស់ខ្លួន ឆ្លើយតបទៅស្វាមី ក្នុងភាពជាស្រីល្អ គឺល្អ ទៅដោយបញ្ហាឆ្លាតវៃ ទឹកចិត្តទូលាយចេះសង្គ្រោះញាតិ

ស្មោះត្រង់ អត់ធន់ទទួលការកិច្ច និងល្អទៅដោយឧស្សាហ៍ ខ្លីឃ្មាត ជាតូនាទីតាមលំដាប់លំដោយពី ១ ដល់ ៥ ។

តូនាទី និងបែបបទរបស់ភរិយាស្វាមី មានសេចក្តី ឆ្លើយឆ្លងគ្នាទៅវិញទៅមក តាមលំដាប់មួយៗ ។ ប៉ុន្តែបើ សង្គ្រោះចូលក្នុងសារធម៌ គឺតូនាទីស្វាមីមានខ្លឹមសារនៅ ត្រឹមមេត្តាចិត្ត ប្រាសចាកអំពើហិង្សា ។ ឯតូនាទីភរិយា មានខ្លឹមសារនៅត្រង់ចរិយាធម៌ទាំង ៥ ហ្នឹងឯងគឺបញ្ហា ១, សង្គ្រោះ ១, សច្ចៈ ១, ខន្តី ១, រិរិយៈ ១ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានសាបព្រោះនូវគុណធម៌ ឱ្យ ដុះដាលក្នុងមនុស្សគ្រប់គ្នា តាមការសម្តែងប្រាប់ពីតូនាទី នៃមនុស្សទាំងអស់ គ្រប់ភេទ គ្រប់វ័យ និងគ្រប់ឋានៈនោះ ឯង^(១) ។ ការបណ្តុះបណ្តាលគុណធម៌ក្នុងខ្លួន គឺជាការ សាងសិរីសួស្តីឱ្យខ្លួនឯង និងជាឧបនិស្ស័យល្អតទៅរហូត។ មនុស្សដោយច្រើន មិនយល់ពីតម្លៃនៃគុណធម៌ដែលត្រូវ ចម្រើនក្នុងខ្លួន យល់បានត្រឹមតែថា យើងធ្វើល្អឱ្យដល់អ្នក

១. បិដកលេខ ១៩ សិរីវិហារកស្សត្រ ។

ដទៃប៉ុណ្ណោះ។ ម្យ៉ាងទៀត យល់ខុសថា វាជាការអន់ថយ ក្នុងគុណគឺការគោរព សំពះ ថ្វាយបង្គំ បម្រើ អត់ធន់ ជាដើមទៀតផង ។ តាមពិតគុណធម៌ធ្វើឱ្យជីវិតមានតម្លៃ សូម្បីតែគុណធម៌ទាំងឡាយនោះៗមានក្នុងទាសកម្មករអ្នក បម្រើគេយ៉ាងណាក៏ដោយ គុណធម៌នៅតែជាឧបនិស្ស័យ ល្អក្នុងចិត្តជានិច្ច ។ មានតែបាបធម៌ទេ ដែលធ្វើឱ្យមនុស្ស ថោកទាប ។

តាមដែលពោលមកហើយនេះ អត្ថន័យសំខាន់ គឺ នៅត្រង់ដែលថា ព្រះពុទ្ធសាសនា មិនគាំទ្រឱ្យបុរសប្រើ កម្លាំងគ្របសង្កត់ចំពោះស្ត្រី ហើយប្រព្រឹត្តអំពើមិនគួរ គប្បីអ្វីមួយឡើយ ទាំងកាយ ទាំងវាចា ទាំងចិត្ត ។ ផ្ទុយ មកវិញ ព្រះពុទ្ធសាសនា ត្រឡប់បែរជាឱ្យបុរស ឬស្វាមី បដិបត្តិតូនាទីរបស់ខ្លួនឱ្យគ្រប់គ្រាន់ក្នុងបែបបទតូនាទីទាំង ៥ ប្រការ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាអប់រំឱ្យមនុស្សមានមេត្តាដល់ គ្នា ដោយមានប្រធាននៃឱវាទ គឺសន្តិភាព ភ្លឺស្វាង ប្រាស- ចាកកិលេសតណ្ហា មិនមានការបៀតបៀនសត្វលោក ។

៣. បញ្ហាបែកបាក់គ្នា

ប្រសិនបើស្វាមីលះបង់ភរិយា ទៅមានស្ត្រីដទៃ ឬ ក៏ស្វាមីវាយតប់ភរិយា តើភរិយាត្រូវលះបង់ស្វាមី ឬក៏ត្រូវ អត់ទ្រាំនៅតទៅទៀតទើបជាការល្អ ?

ការមិនស្មោះត្រង់ដល់គ្នារបស់ភរិយាស្វាមី ឬការ ប្រើកម្លាំងបាយ ប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ក្នុងរឿងអ្វីនោះ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនប្រាថ្នាឱ្យកើតមាន ឡើយ ព្រោះស្ថាប័នគ្រួសារនីមួយៗ គឺជាស្ថាប័នរបស់ សង្គមទាំងមូល ដែលសាងភាពរឹងមាំឱ្យដល់សង្គមជាតិ ហ្នឹងឯង ។ កាលបើស្ថាប័នគ្រួសារត្រូវបែកបាក់ រមែង មានផល ប៉ះខ្ទប់ទៅដល់សង្គមក្នុងផ្នែកដទៃទៀតផងដែរ ដោយចំពោះ កូនដែលកើតមកក្នុងសភាពគ្រួសារមានការ បែកបាក់ នឹងទៅជារូងដែលខ្វះភាពកក់ក្តៅ និងនាំឱ្យ មានបញ្ហាផ្សេងទៀត ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា មានការគិតគូរក្នុងរឿងនេះ ណាស់ ដូចដែលបានឃើញគោលធម៌សន្តិកសន្ធាប់ក្នុង ព្រះត្រៃបិដក អប់រំណែនាំទាក់ទងក្នុងរឿងគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។ សូម្បីតែរឿងជ្រើសរើសមនុស្សមកជាភូជីវិត ព្រះសម្មា- សម្ពុទ្ធក៏បានណែនាំ ឱ្យតាំងនៅក្នុងគោលធម៌ដ៏ប្រពៃ ៤ យ៉ាងផងដែរ ដូចមានសេចក្តីក្នុងបិដកលេខ ៤២ ,ទំព័រ ១៥១ សមជីវិសូត្រ នកុលបិតាបានក្រាបទូលព្រះដ៏មាន- ព្រះភាគថា « បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចាប់ដើមតាំងតែពី ខ្ញុំព្រះអង្គ បានប្រសព្វគ្នានឹងនកុលមាតា តាំងពីកំលោះ ក្រមុំមក មិនដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តនៃនកុលមាតា សូម្បី ដោយចិត្តម្តងឡើយ មិនបាច់ពោលថ្វីដល់ទៅការធ្វើដោយ កាយនោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រាថ្នាឱ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឱ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោក ផង » ។ ចំណែកនកុលមាតា ក៏បានក្រាបទូលព្រះដ៏មាន- ព្រះភាគ មានទំនងដូចគ្នាដែរ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា « បើជនទាំងពីរ

នាក់ប្តីប្រពន្ធ ប្រាថ្នាឱ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឱ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង លុះតែជនទាំងពីរនាក់នោះ មានសទ្ធាស្មើគ្នា មានសីលស្មើគ្នា មានចាតៈស្មើគ្នា និងមានបញ្ញាស្មើគ្នា » ។ រួចហើយព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ ៣ គាថាជាបន្តទៀត ដែលមានសេចក្តីប្រែដូចតទៅ :

ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកមានសទ្ធា និងជាអ្នកដឹងពាក្យពេចន៍នៃសូម ជាអ្នកសង្រួមក្នុងសីល ចិញ្ចឹមជីវិតតាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនិងប្តីទាំងនោះ ពោលពាក្យផ្អែមល្ហែម រកគ្នានឹងគ្នា រមែងមានសេចក្តីចម្រើនដ៏ច្រើន ទាំងមានការនៅជាសុខ កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ពួកសត្រូវរមែងអាក់អន់ចិត្តចំពោះជនទាំងពីរនាក់ ដែលមានសីលស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ បើមានចំណង់ក្នុងកាមក៏រមែងជាអ្នកត្រេកអររីករាយក្នុងទេវលោកបាន។

ក្នុងបិដកលេខ ៣០ និងលេខ ៥៤ មានព្រះសូត្រឈ្មោះ អាឡវកសូត្រ សេចក្តីខាងចុង ព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងអំពីគោលធម៌ ៤ យ៉ាង សម្រាប់អ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ និងធ្វើឱ្យ

ការគ្រប់គ្រងគូជីវិតពិតប្រសើរ ៤ យ៉ាងគឺ

- ១.សច្ចៈ ពិតត្រង់ដល់គ្នា គួរឱ្យសរសើរ ។
- ២.ទធិៈ ការទូន្មានចិត្ត មានបញ្ញាក្នុងការរស់នៅ។
- ៣.ខន្តិ ព្យាយាមអត់ធន់ ចម្រើនទ្រព្យស្របជម្លោះ។
- ៤.ចាតៈ មានការបរិច្ចាគលះបង់ ឱ្យអភ័យ មាន

អធ្យាស្រ័យសន្តោសប្រោសប្រណី មិនប្រកាន់ក្នុងរឿងរបស់សត្វលោក ... រមែងចងនូវមិត្តចិត្តសប្បុរស ។

ក្នុងបិដកលេខ ១៩ សិដ្ឋាលកសូត្រ ក្នុងនោះព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងអំពីតួនាទីរបស់ស្វាមី ដែលត្រូវបដិបត្តិចំពោះភរិយា មាន ៥ ប្រការ :

- ១.រាប់អានឱ្យតម្លៃ និងលើកតម្កើងថាជាភរិយា ។
 - ២.មិនមើលងាយមើលថោកភរិយា ។
 - ៣.មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តភរិយា ។
 - ៤.ឱ្យភាពជាធំក្នុងផ្ទះដល់ភរិយា ។
 - ៥.ឱ្យគ្រឿងអលង្ការដល់ភរិយា ។
- ចាកគោលធម៌ខ្លះៗ ក្នុងបណ្ណាគោលធម៌ដ៏ច្រើន

ទៀតមកបញ្ជាក់នេះ ជាការសម្តែងឱ្យឃើញដល់ការគិត-
គួររបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលមានចំពោះស្ថាប័នគ្រួសារ
ក្នុងឋានៈជាស្ថាប័នបួសគល់របស់សង្គម។ ព្រះពុទ្ធសាសនា
ត្រូវការឱ្យស្ថាប័នគ្រួសារមានភាពរឹងមាំ ។

សំណួរដែលថា បើស្វាមីលះបង់ភរិយា ទៅមាន
ស្ត្រីដទៃ ឬវាយតប់ភរិយា តើភរិយាត្រូវសម្រេចចិត្តយ៉ាង
ណានោះ ក្នុងករណីនេះ ព្រះពុទ្ធសាសនាបានណែនាំ
គោលធម៌សព្វគ្រប់ សម្រាប់ទប់ស្កាត់ការពារកុំឱ្យកើត
ឡើង តែបើវាកើតឡើងហើយ នឹងធ្វើយ៉ាងណា ។ តាម
ពិតក្នុងរឿងនេះ ស្វាមីបានធ្វើខុសគោលធម៌ក្នុងព្រះពុទ្ធ-
សាសនា ខុសសន្យាដែលបានយល់ព្រមរួមជីវិតគ្នា ខ្វះការ
គ្រប់គ្រងខ្លួនឯង មិនមាននូវកាមសំរេច (ការសង្រួមក្នុង
កាម) និងខ្វះនូវគោលធម៌មួយដ៏សំខាន់ គឺសទារសន្តោស
(ព្រេកអរចំពោះតែភរិយារបស់ខ្លួន) ។ ក្នុងសភាពបែប
នេះ ភរិយាត្រូវបានទទួលការវាយប្រហារផ្លូវចិត្តដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ
ទាំងការក្បត់ចិត្ត ទាំងការវាយតប់ផ្លូវកាយ ។

ព្រះធម៌ក្នុងគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានវែងឆ្ងាយ
ទៅដល់ថ្នាក់ប្រាប់ការសម្រេចចិត្តយ៉ាងណាៗ ឱ្យច្រើន នៅ
ពេលភរិយាជួបបញ្ហាបែបនេះនោះឡើយ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានសម្តែងអំពីទុក្ខទោសនៃជីវិត
មានច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ទោសរបស់កាមទាំងឡាយ
មានច្រើនក្រៃពេក កាមទាំងឡាយមានសេចក្តីសុខតិច
មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ។ល។

មិនមែនថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្វះមធ្យោបាយជួយ
ក្នុងរឿងនេះទេ ព្រះពុទ្ធសាសនាមានមាគ៌ានាំអ្នកបដិបត្តិ
ទាំងឡាយទៅដល់ទីបំផុតទុក្ខ ឱ្យតែអ្នកបដិបត្តិទាំងនោះ
ព្រមឃើញថា « កិលេសក្នុងខ្លួនជាសត្រូវពិតប្រាកដនឹង
ខ្លួនឯង » ។ ចាកគោលធម៌ ៤ យ៉ាងសម្រាប់អ្នកគ្រប់គ្រង
ផ្ទះគឺ សច្ចៈ ទមៈ ខន្តិ ចាគៈ យើងនឹងជ្រាបបានថា
កាលណាមានបញ្ហាកើតឡើងក្នុងគ្រួសារ ក្នុងលំដាប់ដែល
មិនខ្លាំងក្លាពេក ព្រះពុទ្ធសាសនាឱ្យបដិបត្តិនូវវិធីអត់ធន់
ទូន្មាន និងឱ្យអភ័យ ដើម្បីរកផ្លូវដោះស្រាយបញ្ហាដោយ

ប្រការផ្សេងៗ ។ ប៉ុន្តែបើករណីនោះមិនក្នុងលំដាប់ខ្លាំងក្លា រហូតដល់ថ្នាក់ដែលមិនអាចនិយាយឱ្យចុះសម្រុងគ្នាបាន ព្រះពុទ្ធសាសនាក៏ឱ្យសេរីភាពសម្រាប់ជ្រើសរើសជីវិតក្នុងការរស់នៅដែរ មិនមែនចេះតែឱ្យអត់ធន់ដូចគោដូចក្របីនោះឯណា ព្រោះថាមនុស្សម្នាក់ៗ ត្រូវមានបញ្ហាគួរគ្នាជាមួយនឹងសេចក្តីអត់ធន់ ហើយត្រូវចាំកុំភ្លេចថាសត្រូវពិតប្រាកដ គឺកិលេសក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនឯង ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤៧ អព្យាកតវគ្គ ភរិយាសូត្រ ក្នុងនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងអំពីភរិយា ៧ ពួក គឺ ៣ ពួកមិនល្អ ចំណែក ៤ ពួកទៀតជាភរិយាល្អ ។ ភរិយាល្អ ៤ ពួកគឺ ១.ភរិយាល្អដូចមាតា , ២.ភរិយាល្អដូចបង ឬប្អូនស្រី , ៣.ភរិយាល្អដូចកល្យាណមិត្ត និង ៤.ភរិយាល្អដូចទាសី ។ យើងស្តាប់ឮពាក្យថា «ដូចទាសី » ហាក់ដូចជាអន់ថយទន់ទាបណាស់ តាមពិត ផ្ទុយទៅវិញទេ ភរិយានៅតែជាភរិយា ហើយគឺជាភរិយាល្អណាស់ទៀតផង ព្រោះជាភរិយាដែលមានចិត្តមិនប្រទូស្តតបវិញ ចេះ

អត់ធន់ មិនខឹងក្រោធ ឱ្យអភ័យដល់ស្វាមី ក្នុងករណីដែលស្វាមីជេរ វាយ គំរាមដោយដំបង ។ ស្ត្រីដែលមានទេវធម៌ក្នុងខ្លួនដូច្នោះ ក្រោយពីស្លាប់នឹងបដិសន្ធិក្នុងទេវលោក ។ តាមពិត បុរសជាស្វាមីទើបចោកទាប ក្នុងអំពើសាហាវព្រៃផ្សៃ ជេរ វាយ គំរាមដោយដំបងបឹងនឹងសម្លាប់ភរិយារបស់ខ្លួន ។ អំពើចោកទាបដូច្នោះ រមែងមិនមានក្នុងស្វាមីដែលជាកល្យាណបុគ្គលនិងសោតាបន្តបុគ្គលឡើយ ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤២ , ទំព័រ ១៤១ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សម្តែងអំពីសង្វាស គឺការនៅរួមគ្នាជាមួយនិងស្វាមីភរិយា មាន ៤ យ៉ាង :

- ១.ខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ។
- ២.ខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។
- ៣.ទេវតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ។
- ៤.ទេវតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរខាងដើម ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទសូមលើកយក ការនៅរួមគ្នានៃភរិយាស្វាមី

ក្នុងចំណុចទី ២ តាមព្រះពុទ្ធដីកា ដូចខាងក្រោមនេះ ។

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ចុះខ្មោចប្រុសនៅរួម
ជាមួយនឹងទេវតាស្រី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី
ទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើបាណាតិបាត ធ្វើ
នូវអទិន្នាទាន ប្រព្រឹត្តនូវកាមេសុមិច្ឆាចារ ពោលពាក្យ
មុសា ក្រេបជីកនូវទឹកស្រវឹង គីសុរា និងមេរ័យដែលជា
ទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏
លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់រូបរិត នៅ
គ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកជេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ។
ប៉ុន្តែភរិយារបស់ស្វាមីនោះ ជាអ្នករៀនចាកបាណាតិបាត
រៀនចាកអទិន្នាទាន រៀនចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ រៀនចាក
មុសាវាទ រៀនចាកការក្រេបជីកនូវទឹកស្រវឹងគីសុរា និង
មេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមានសីល
មានធម៌ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់នៅ
គ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមិនជេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍។
ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាខ្មោច

ប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។

ក្នុងការនៅរួមគ្នានេះ ព្រះពុទ្ធសាសនាត្រូវការឱ្យ
ទេវតាប្រុសស្រីនៅរួមគ្នា ជាការសុខសាន្តទាំងក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទាំងក្នុងបរលោក ។ ឯការរស់នៅជាមួយខ្មោចវិញ ត្រូវ
ជួបទុក្ខលំបាកយ៉ាងណានោះ យើងអាចដឹងបានហើយ ។
ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានប្រាប់ថា ទេវតាបានជួបខ្មោច
ហើយ ត្រូវតែរស់នៅជាមួយខ្មោចរហូតទៅនោះឡើយ
ផ្ទុយទៅវិញ ព្រះពុទ្ធសាសនា បានប្រាប់នូវហេតុដ៏អាក្រក់
ក្រៃលែងក្នុងលោកនេះមានពីរយ៉ាង :

១- ហេតុដ៏អាក្រក់ក្រៃលែងខាងក្រៅគឺសេពគប់ជន
ពាល^(១) ។

២- ហេតុដ៏អាក្រក់ក្រៃលែងខាងក្នុងគឺមិច្ឆាទិដ្ឋិ^(២) ។
សរុបសេចក្តីមក តាមគោលព្រះពុទ្ធសាសនាគឺ

១- បើស្វាមីក្បត់ចិត្ត ក្បត់សន្យា ធ្វើខុសគោល-
ការណ៍រួមជីវិតមួយនិងមួយ មិនមាននូវសេចក្តីសន្តោស

១- បិដកលេខ ៤០, ទំព័រ ៣៧ (មានបាបមិត្ត) ។ ២- និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ។

ចំពោះភរិយារបស់ខ្លួន ទៅមានស្រីដទៃក្តី មានប្រពន្ធចែម
ទៀតក្តី រឿងនេះវាស្រេចតែថា ភរិយាទទួលយកបានដែរ
ឬទេ ទ្រាំបានដែរទេ បើទ្រាំនៅរួមតទៅទៀតដើម្បីអ្វី
អាចមិនឆ្លងនូវរោគ ទាំងរោគផ្លូវកាយ ទាំងរោគផ្លូវចិត្ត
(កិលេស) ដែរឬទេ ។ បើអាចទទួលយកបាន ទ្រាំបាន ឱ្យ
អភ័យបាន ដើម្បីកូននៅជួបជុំម៉ែឪ ចំណែកខ្លួនឯងក៏អាច
នៅសាងបុណ្យកុសល ធ្វើទានរក្សាសីល សមាទាន
ឧបោសថ ជាឧបនិស្ស័យល្អតទៅមុខបានផងដែរ ដូច្នេះចូរ
នៅធ្វើជាភរិយាល្អតទៅទៀតចុះ ។ ប៉ុន្តែបើហេតុការណ៍
វាមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ ដល់ថ្នាក់ខ្លួនឯងមិនអាចទទួលយក
បាន បើនៅរួមតទៅទៀតត្រូវស្លាប់ដោយការឆ្លងរោគ ឬ
ស្លាប់ដោយការបៀតបៀន ការលបប្រហារពីប្រពន្ធ
ក្រោយរបស់ប្តីជាដើម ពុំនោះសោត កុសលធម៌របស់ខ្លួន
មានតែការសាបសូន្យ អកុសលធម៌មានតែការចម្រើន
ឡើងដូច្នេះព្រះពុទ្ធសាសនាឱ្យសេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើស
ជីវិតរស់នៅ ឱ្យតែការរស់នៅមានសេចក្តីចម្រើន រួចផុត

ពីអន្តរាយគ្រប់យ៉ាង ។ នេះមិនមែនភរិយាខ្លះខាតនូវភាព
ស្មោះត្រង់នោះទេ ព្រោះលក្ខខ័ណ្ឌនៃភាពស្មោះត្រង់នោះ
ត្រូវស្វាមីទម្លាយចោលទៅហើយ ។ ភរិយាត្រូវប្រព្រឹត្តទៅ
តាមផ្លូវច្បាប់ បែកចាកពីស្វាមីតាមផ្លូវច្បាប់ដោយសន្តិវិធី។
ក្នុងករណីនេះ ប្រសិនបើភរិយាត្រូវការបុរសដទៃជាស្វាមី
ទៀត ចាំបាច់ត្រូវតែឱ្យស្វាមីលែងលះខ្លួនជាមុនសិនហ្នឹង-
ឯង បើពុំនោះទេ ភរិយាត្រូវទោសកាមេសុមិច្ឆាចារ
(ទ្រុស្តសីល) ។

២. បើស្វាមីប្រើអំពើហិង្សា វាយតប់ ជេរប្រមាថ
ស្រវឹងស្រាវាល់ថ្ងៃ រំលោភលើរូបរាងកាយ ។ល។ រឿង
នេះបើនៅមិនទាន់ខ្លាំងក្លាទេ នៅរកផ្លូវដោះស្រាយបាន
ពួកញាតិក្តី អាជ្ញាធរក្តី អាចជួយនិយាយបាន ព្រះពុទ្ធ-
សាសនាឱ្យប្រើគោលធម៌ខន្តី អត់ធន់ និងអប់រំទូន្មានចិត្ត
ដោយបញ្ញា ព្រមដោយការឱ្យអភ័យ ។ ប៉ុន្តែ បើបញ្ហា
ខ្លាំងក្លារហូតដល់ថ្នាក់មិនអាចដោះស្រាយបាន ព្រះពុទ្ធ-
សាសនាក៏ឱ្យសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការរស់នៅដូចគ្នាដែរ មិន

មែនទ្រាំនៅឱ្យប្តីវាយស្លាប់ ហើយចាំទៅកើតឋានសួគ៌ ដោយចេះអត់ធន់នោះឡើយ ។

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មានគោលធម៌សម្រាប់ ធ្វើឱ្យមនុស្សល្អ គឺខន្តីពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែជីវិតដែល រស់នៅប្រសើរ គឺរស់នៅប្រកបដោយបញ្ញា ។ ក្នុងបិដក លេខ ៣០,ទំព័រ ២៣២ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា « ពួកអ្នក ប្រាជ្ញពោលថា បុគ្គលដែលរស់នៅដោយបញ្ញា ឈ្មោះថា រស់នៅប្រសើរ » ។

៤- ជីវិតភាពស្រ្តីជាមួយនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា

- ១- ស្ត្រីធ្វើការក្រៅផ្ទះ
- ២- ស្ត្រីមិនមានស្វាមី
- ៣- ស្ត្រីពេស្យាចារ

ក្នុងបែបបទតួនាទីរបស់ភរិយា ចំណុចទី ៤ គឺ ភរិយាតប្បីរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិដែលស្វាមីរកមកបាន ក៏ដូចជា ចំណុចទី ១ ដែលថា ចាត់ចែងការងារផ្ទះឱ្យបានរៀបរយ នេះ បញ្ជាក់ថា ភរិយាធ្វើការក្នុងផ្ទះ ។ ប៉ុន្តែបើភរិយាមាន ការងារត្រូវទៅធ្វើក្រៅផ្ទះដែរ ដូចសព្វថ្ងៃនៅស្រុកខ្មែរ យើងក៏មានមិនតិចឡើយ ដូច្នោះតើព្រះពុទ្ធសាសនាមាន ប្រតិកម្មយ៉ាងណា ឬក៏មានការណែនាំយ៉ាងដូចម្តេច ? ឯចំណែកស្ត្រីក្រមុំក្មេង ក្រមុំចាស់ និងស្ត្រីមេម៉ាយជាមួយ នឹងព្រះពុទ្ធសាសនា តើយ៉ាងណាដែរ ? ជាពិសេស ស្ត្រីរកស៊ីផ្លូវភេទ (ពេស្យាចារ) តើព្រះពុទ្ធសាសនាមាន

ទស្សនៈយ៉ាងណា ?

ដំណោះស្រាយ

១-ស្ត្រីធ្វើការក្រៅផ្ទះ

ព្រះពុទ្ធសាសនា កើតឡើងកណ្តាលសង្គមមនុស្ស ដែលមានទស្សនគតិ ជំនឿ ប្រពៃណី ការនិយម និងការ បដិបត្តិទៅតាមលទ្ធិសាសនាដើមនោះៗ ។ ក្នុងសាសនា ព្រាហ្មណ៍ប្រកាន់យកបុរសជាធំ ជាមនុស្សសំខាន់ ជាអ្នក ដឹកនាំគ្រួសារ រមែងតែងតែចេញទៅប្រកបការងារអាជីព ស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិមកឧបត្ថម្ភក្រុមគ្រួសារ ចំណែកស្ត្រី រមែងជាអ្នកនៅថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិ និងរបៀបរៀបរយ ក្នុងផ្ទះព្រមទាំងត្រូវគោរពប្រណិប័តន៍ស្វាមី បីដូចគោរព ទេវតាទៀតផង ។

ព្រះពុទ្ធសាសនាក្នុងឋានៈជាស្ថាប័នមួយក្នុងសង្គម បានជ្រែកខ្លួនចូលមកក្នុងសង្គមមនុស្សសម័យនោះ មិន មែនជាស្ថាប័នផ្នែកខាងការគ្រប់គ្រង ដែលនឹងត្រូវមក

មើលថែក្នុងរឿងហូបចុករបស់ប្រជាជននោះឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺជាស្ថាប័នផ្នែកសាសនា ដែលមានមុខ- ងារខាងការអប់រំពន្យល់នូវព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីឱ្យដំណើរ ជីវិតបានប្រសើរឡើង ។ ដូច្នោះ ព្រះពុទ្ធសាសនាទើបមិន មានតួនាទីអ្វី ដែលនឹងត្រូវទៅកំណត់បែបបទរបស់ប្រជា- ជនថា ត្រូវប្រកបការងារអាជីពអ្វី ត្រូវធ្វើការងារកន្លែង ណា ឬអ្នកណាត្រូវទៅធ្វើក្រៅផ្ទះ អ្នកណាត្រូវនៅក្នុងផ្ទះ យ៉ាងនេះជាដើមឡើយ ប៉ុន្តែព្រះពុទ្ធសាសនា បានអប់រំ ណែនាំឱ្យយល់នូវគោលធម៌ជាកណ្តាលៗ ដែលអាចនាំ យកទៅបដិបត្តិបានគ្រប់ការងារអាជីព គ្រប់ស្ថានទី និង គ្រប់កាលសម័យ ដើម្បីឱ្យការងារនោះបានសម្រេចផលល្អ ត្រឹមត្រូវ ។

ចំណុចសំខាន់នៃព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុងបញ្ហាខាង លើនោះ គឺយើងត្រូវយល់ឱ្យច្បាស់ថា មិនមែនបិតានៅ ក្រុង មនុស្សធ្វើការកន្លែងណា ក្រៅផ្ទះ ឬក្នុងផ្ទះនោះទេ។ តាមការច្បាស់លាស់គឺនៅក្នុងចំណុចដែលថា ធ្វើការ

យ៉ាងណាទើបបានជួបប្រសព្វនូវផលសម្រេច មានគោល-
ធម៌អ្វីដែលត្រូវប្រកបក្នុងការងារនោះៗ ។ គប្បីជ្រាបថា
បែបបទមនុស្សក្នុងសង្គម វាទៅតាមកាលសម័យនីមួយៗ
មិនមែនសុទ្ធតែដូចគ្នានោះទេ ។ វានៅត្រង់ដែលថា មាន
ហេតុមានបច្ច័យយ៉ាងណា សង្គមបរិយាកាសយ៉ាងម៉េច
វប្បធម៌ អរិយធម៌ ទំនៀមទម្លាប់ ការនិយម ជំនឿ
ប្រពៃណី ព្រមដោយស្ថានភាពក្នុងសង្គម សេដ្ឋកិច្ច
គ្រួសារ ។ល។ បើព្រះពុទ្ធសាសនា ទៅកំណត់ថា ស្ត្រី ឬ
បុរសគួរធ្វើការងារត្រង់នេះ ឬត្រង់នោះ លុះដល់ក្រោយ
មក ការនិយមរបស់សង្គមត្រូវផ្លាស់ប្តូរ ដូច្នោះព្រះធម៌ក្នុង
ព្រះពុទ្ធសាសនាក៏ត្រូវហួសសម័យទៅផងដែរ ។ ព្រោះ
ហេតុដូច្នោះឯង ទើបសេចក្តីដែលថា ស្ត្រីនឹងធ្វើការក្នុងផ្ទះ
ឬក្រៅផ្ទះ មិនមែនជាចំណុចដែលព្រះពុទ្ធសាសនាកំណត់
ឱ្យនោះឡើយ ព្រោះវាជារឿងទៅតាមជំនាន់កាល និង
ទៅតាមការនិយមរបស់សង្គម ។ ចំណុចសំខាន់នៃគោល
ធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា នៅត្រង់ដែលថា ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យបាន

សម្រេចនូវប្រយោជន៍ ទោះជាការងារនោះក្នុងផ្ទះក៏ដោយ
ក្រៅផ្ទះក៏ដោយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាលើកតម្កើងសរសើរ
នូវអ្នកដែលប្រឹងប្រែងព្យាយាម អត់ធន់តស៊ូហើយឆ្លាត
ឈ្លាសក្នុងហេតុផលនៃកិច្ចការ ។

ដូចដែលពោលមកហើយថា ព្រះពុទ្ធសាសនា កើត
ឡើងកណ្តាលសង្គមមនុស្ស ដែលក្នុងសង្គមនោះគេឱ្យ
សេចក្តីសំខាន់ចំពោះបុរស រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ជា
ពិសេសប្រទេសឥណ្ឌា ។ នៅប្រទេសឥណ្ឌាសព្វថ្ងៃ យើង
ឃើញសុទ្ធតែបុរស ស្ទើរតែទាំងអស់ដែលប្រកបមុខរបរ
រកទទួលទាន ។ ចំណែកស្ត្រីមានតួនាទីមើលថែផ្ទះសំបែង
រៀបចំទុកដាក់ រក្សាកូនប្រុសស្រី និងមើលថែម៉ែឪពុក
ជាដើម ។ ការងារមើលថែមនុស្សក្នុងគ្រួសារ ទុកដាក់
ទ្រព្យសម្បត្តិ ជាការងារដែលមានសេចក្តីសំខាន់មិនអន់
ជាងការងារក្រៅផ្ទះឡើយ ។ កាលបើបែបបទរបស់
មនុស្សក្នុងសង្គម ត្រូវបានរៀបចំយ៉ាងនេះជាស្រេចហើយ
នោះ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនមានសិទ្ធិអ្វីដែលត្រូវទៅផ្លាស់

របៀបរបបគយ៉ាងហ្នឹងឡើយ ។ អ្វីដែលអាចធ្វើបានក្នុង
ខណៈនោះ គឺបង្រៀនគោលធម៌ ដើម្បីឱ្យយកទៅបដិបត្តិ
ក្នុងតួនាទីនោះៗ ឱ្យបានប្រសើរជាទីបំផុត តាមដែលអាច
ធ្វើទៅបាន ។

របៀបរបបក្នុងសង្គមបច្ចុប្បន្ន ទៅតាមប្រទេស
បានដូរផ្លាស់ទៅតាមស្ថានភាពក្នុងស្រុកនិងក្រៅស្រុក។
បុរសចេញទៅធ្វើការក្រៅផ្ទះតែឯង រមែងមិនគ្រប់គ្រាន់
សម្រាប់ចិញ្ចឹមក្រុមគ្រួសារ ដូច្នេះរឿងចាំបាច់ខាង
សេដ្ឋកិច្ច តម្រូវឱ្យស្ត្រីចេញទៅធ្វើការងារក្រៅផ្ទះផងដែរ
ទាំងដែលស្ត្រីឥឡូវនេះ បាននូវឱកាសសិក្សាចេះដឹងច្រើន
និងមានការកសាងខ្លួនឱ្យចម្រើនទៅគ្រប់ផ្នែក ដូច្នេះ
ហើយទើបធ្វើឱ្យស្ត្រីបានប្រើប្រាស់នូវចំណេះដឹងរបស់ខ្លួន
បម្រើសង្គមជាតិ កាន់តែបានទូលំទូលាយទៅច្រើន ។
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានប្រឆាំងអ្វីចំពោះស្ត្រីដែល
ចេញទៅធ្វើការក្រៅផ្ទះនោះឡើយ ហើយក៏មិនបានឱ្យ
សេចក្តីសំខាន់អ្វីចំពោះតែបុរសនោះដែរ ។ ព្រះពុទ្ធ-

សាសនាបានសម្តែងគោលធម៌ សម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ទាំង
គ្រប់ការងារទាំងអស់ ដែលនាំឱ្យសម្រេចនូវប្រយោជន៍
ទោះជាធ្វើកន្លែងណាក៏ដោយ ពេលណាក៏ដោយ គឺ
គោលធម៌ឥទ្ធិបាទ ៤ :

- (១). ធន្ទៈ = ពេញចិត្តក្នុងការងារ ។
- (២). វិរិយៈ = ព្យាយាមធ្វើ ។
- (៣). ចិត្តៈ = យកចិត្តទុកដាក់ ។
- (៤). វីរឃ្យា = ចេះពិចារណាហេតុផល ។

២-ស្ត្រីមិនមានស្វាមី

ព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យមនុស្សមានការជឿលើសមត្ថ-
ភាពរបស់ខ្លួន ។ មនុស្សគ្រប់គ្នា អាចអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងឱ្យ
សម្រេចដល់ទិសដៅដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បាន ដោយមិនចំពោះភេទ
វណ្ណៈ ជនជាតិ និងសភាពការណ៍នៃជីវិតយ៉ាងណាៗនោះ
ឡើយ ឱ្យតែបានចូលមកសិក្សាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយ
សទ្ធា និងបញ្ញា ព្រមដោយការតាំងចិត្តមាំមួន ។ ព្រះ-

ពុទ្ធសាសនា មិនបានរង្កៀសចំពោះបុគ្គលណា ដែលធ្លាប់ មានប្រវត្តិមិនល្អពីមុនមកនោះឡើយ មានតែល្អលោម ឱ្យកម្លាំងចិត្ត បើកឱកាសឱ្យកែខ្លួន និងកសាងខ្លួន ព្រោះ ថា ព្រះពុទ្ធសាសនាមានតួនាទីជួយសត្វលោកដែលមាន ទុក្ខ ។ មនុស្សគ្រប់គ្នាអាចជួយខ្លួនឯងបាន ឱ្យតែបានមក ជួបនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា សូម្បីកាលមុនជាបុគ្គលប្រមាទ ដូចយ៉ាងអង្គុលីមាល លុះដល់ក្រោយមកជាបុគ្គលមិន ប្រមាទ ក៏រមែងជាអ្នកភ្លឺស្វាងក្នុងដំណើរជីវិត ស្របស្មាត់ ត្រជាក់ ដូចជាលោកនេះដែលភ្លឺស្វាងដោយព្រះចន្ទពេញ បូណ៌មី ចេញផុតពីពពក ដូច្នោះដែរ ។

ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល មានស្ត្រីយ៉ាងច្រើនចូលកាន់ ព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុងនោះមានស្ត្រីដែលអត់ស្វាមីមិនតិច នាក់ឡើយ ។ ស្ត្រីខ្លះមិនយកស្វាមី ហើយចូលកាន់ផ្ទះ ស្ត្រីខ្លះទៀតក៏មិនយកស្វាមីដែរ តែប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងផ្ទះ និងស្ត្រីមេម៉ាយដោយប្រការផ្សេងៗ បានចូលមក កាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយអាចទូន្មានខ្លួនឯងបានរហូត

ដល់ថ្នាក់លោកុត្តរ ផុតកង្វល់ពីរឿងលោកិយទៀតផង ។

ក្នុងបិដកលេខ ៧៦ ខេមាថេរិយាបទាន បានប្រាប់ អំពីព្រះរាជធីតា ៧ អង្គរបស់ព្រះបាទភិកិ គ្រប់គ្រងនគរ ពារាណសី សម័យព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធកស្សបៈ ។ ព្រះនាង ខេមាបានសម្តែងថា :

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំម្ចាស់ជាធីតាច្បងរបស់ព្រះរាជា ខ្ញុំម្ចាស់មាននាមប្រាកដថា សមណី បានស្តាប់ព្រះធម៌របស់ ព្រះវិជិតមារហើយ ក៏ពេញចិត្តក្នុងបព្វជ្ជា ។ ដោយ ព្រះបិតា ទ្រង់មិនអនុញ្ញាតឱ្យដល់ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយបាន ចូលកាន់ផ្ទះ កាលដែលនៅក្នុងផ្ទះគ្រានោះ ពួកយើងខ្ញុំ ម្ចាស់ជាអាជ្ញា មិនខ្ជិលច្រអូស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ តាំងពីកុមារី បិតនៅក្នុងសុខសម្បត្តិពីរម៉ឺនឆ្នាំ ។

ព្រះរាជធីតាទាំង ៧ អង្គ សុទ្ធតែពេញចិត្តក្នុងការ ទំនុកបម្រុងព្រះពុទ្ធសាសនា ព្រះរាជធីតាទាំង ៧ នោះគឺ នាងសមណី ១ , នាងសមណគុត្តា ១ , នាងភិក្ខុនី ១ , នាងភិក្ខុទាសិកា ១ , នាងធម្មា ១ , នាងសុធម្មា ១ និង

នាងសង្ឃទាសិកាជាគម្រប់ ៧ ។ ព្រះរាជធីតាទាំង ៧អង្គ
នោះ បានមកជាខ្ញុំម្ចាស់ខេមា ជាព្រះនាងឧប្បលវណ្ណា-
ថេរី ជាព្រះនាងបដាចារាថេរី ជាព្រះនាងកុណ្ណលកេសិ-
ថេរី ជាព្រះនាងកិសាគោតមីថេរី ជាព្រះនាងធម្មទិន្នាថេរី
និងព្រះនាងវិសាខាឧបាសិកាជាគម្រប់ ៧ តាមលំដាប់ ។

នៅក្រុងកោសម្ពី នាងឧដ្ឋត្តរាឧបាសិកា មិនមាន
ស្វាមី ជាស្រីគម ។ កាលដើមនាងជាស្រីបម្រើគេ ហើយ
លួចទ្រព្យគេជារឿយៗ ទៀតផង ។ ក្រោយមកបានស្តាប់
ព្រះធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្តែង ក៏បាន
សម្រេចនូវគុណធម៌ជាន់ខ្ពស់ មានការចេះដឹងច្រើន ។
ឧបាសិកាឧដ្ឋត្តរា បានសម្តែងព្រះធម៌ឱ្យដល់មនុស្សក្នុង
ព្រះរាជវាំងស្តាប់ ញ៉ាំងអ្នកស្តាប់រាប់រយនាក់ឱ្យបាន
សម្រេចមគ្គផល ។ នាងបានរួចផុតពីភាពនៃខ្លួនជាស្រី
បម្រើ ហើយបិតនៅក្នុងឋានៈជាអ្នកសម្តែងធម៌ក្នុងព្រះ-
រាជវាំង គឺនាងចេញទៅស្តាប់ព្រះធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទ្រង់ត្រាស់សម្តែងក្នុងក្រុងកោសម្ពី ហើយនាំយកមក

សម្តែងក្នុងព្រះរាជវាំង មាន ១១២ សូត្រក្នុងបិដកលេខ
៥៣ ដែលសុទ្ធតែមានសេចក្តីផ្តើមទាំងអស់ថា « ខ្ញុំបាន
ស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះ-
អរហន្តសម្តែងហើយ » ។ សូម្បីព្រះអានន្ទនាំយកមក
កាន់សង្ហាយនា ក៏មិនដូរសេចក្តីផ្តើមមកជា « ឯវម្មេ
សុត្តិ ... » ដូចព្រះសូត្រផ្សេងៗ មានព្រះធម្មចក្កប្បវត្តន-
សូត្រជាដើមឡើយ រមែងរក្សាសេចក្តីផ្តើមនោះទុក ដែល
មានបាលីថា « វុត្តិ ហេតិ ភគវតា វុត្តមរហេតាតិ
មេ សុត្តិ » គ្រប់ទាំង ១១២ សូត្រ គឺឯកនិបាត ២៧ សូត្រ
ទុកនិបាត ២២ សូត្រ ពិកនិបាត ៥០ សូត្រ និង
ចតុក្កនិបាត ១៣ សូត្រ ។ នាងឧដ្ឋត្តរាឧបាសិកា មាន
ឧបការៈដ៏ក្រៃលែងក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
បានត្រាស់សម្តែងតែងតាំងជាស្រ្តីគំរូទៀតផង ^(១) ។ មាន
ស្រ្តីឯទៀតច្រើនណាស់ ដែលមិនមានស្វាមី ហើយជាស្រ្តី
ដែលអាចរឹងខ្លួនឯងបានយ៉ាងសុខសាន្ត រស់នៅក្នុងពន្លឺ

១. បិដកលេខ ៤០ , ទំព័រ ១៩៩ ។

ព្រះធម៌ ។

ចំពោះស្ត្រីមេម៉ាយសន្ធិកសន្ធាប់ កាលដែលបាន ចូលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏អាចអប់រំខ្លួនឯងបានរហូត ដល់ថ្នាក់ខ្ពង់ខ្ពស់ ដូចជា ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមី ព្រះនាងបដាចារាថេរី ព្រះនាងយសោធរា រាហុលមាតា និងព្រះនាងសិគាលមាតាថេរីជាដើម ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤៧ , ទំព័រ ១១៦ មាតាសូត្រ បាន សម្តែងពីនន្ទមាតាឧបាសិកា ជាព្រះអរិយបុគ្គលថ្នាក់អនា- គាមី បានសូត្រធម៌នៅពេលជិតភ្នំ ប្រមាណ ២៥០ គាថា ក្នុងបារាយនវគ្គ^(១) ដោយសំឡេងដ៏ពីរោះ ។

ក្នុងកាលនោះ ទេវរាជ ព្រះនាមវេស្សវណ្ណ បាន អនុមោទនាចំពោះការស្វាធាយព្រះធម៌ របស់នន្ទមាតា ឧបាសិកា^(២) ។ ព្រះអង្គក៏បានបញ្ជាក់សេចក្តីនៃការ អនុមោទនារបស់ទេវរាជថា : សាធុ ! សាធុ ! បងស្រី

១-បារាយនវគ្គក្នុងបិដកលេខ ៥៤ , ទំព័រ ៣២៥ ដល់ទំព័រ ៣៧៦ ។
២-មិនមែនសូត្រស្វាធាយហើយ ទេវតាចេះតែអនុមោទនាទៅនោះទេ ទាល់តែ អ្នកសូត្រធម៌នោះឯងសម្បូណ៌ដោយគុណធម៌ក្នុងខ្លួនទៀតផង ។

ព្រះធម៌ទេសនាដែលបងស្រីបានទទួលមកល្អណាស់ ទាំង ដែលបានស្វាធាយដោយល្អទៀតផង ខ្ញុំមិនបានឃើញថា មានការប្លែកគ្នាអ្វី អំពីថ្ងៃដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់គង់ ប្រថាប់នៅបាសាណកចេតិយ ត្រាស់សម្តែងដល់បារាយ- និកព្រាហ្មណ៍ទាំង ១៦ នាក់នោះឡើយ ។ បងស្រីសូត្រ ថ្ងៃនេះ ដូចជាព្រះតម្រាស់របស់ព្រះសាស្តាដែលព្រះអង្គ ទ្រង់ត្រាស់ហើយនោះឯង ។

ស្តេចវេស្សវណ្ណជាព្រះសោតាបន្ត មានព្រះជន្ម ៩ លានឆ្នាំមនុស្ស ប៉ុន្តែហោរនន្ទមាតាឧបាសិកាថា បងស្រី ព្រោះនន្ទមាតាឧបាសិកា បងដោយគុណធម៌នោះឯង ។

នន្ទមាតាឧបាសិកា ជាស្ត្រីមេម៉ាយ កូនឈ្មោះនន្ទ ក៏ត្រូវគេសម្លាប់ ។ ដោយសារបានជួបនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា វេទ្យកណ្តកិយាននន្ទមាតាក៏បានជាស្រ្តីគំរូ ដែលព្រះបរម- សាស្តាទ្រង់តែងតាំង ជាមួយគ្នានឹងឧបាសិកាខុដ្ឋត្តរា ។ ដែលបានជាស្រ្តីគំរូ ក៏ព្រោះជាអរិយសារិកាទ្រទ្រង់នូវ ព្រះពុទ្ធវចនៈ ជាពហុស្សត ជួយគ្នាដើម្បីបន្តអាយុ

ព្រះពុទ្ធសាសនាហ្នឹងឯង ។

៣-ស្រ្តីពេស្យាចារ

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានពន្យល់ប្រាប់ឱ្យមនុស្សជឿ លើសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ។ ដរាបណានៅមានខ្យល់ដង្ហើម ដរាបនោះ នៅតែមានឱកាសកសាងខ្លួន ។ ប្រភពនៃ បញ្ហាក្នុងជីវិត វាបិតនៅក្នុងចិត្តនៃមនុស្សម្នាក់ៗខ្លួនឯង ព្រោះចិត្តត្រូវហុមព័ទ្ធនៅដោយអវិជ្ជា ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បើកឱកាសឱ្យមនុស្សចូលមក សិក្សាបដិបត្តិ ដោយមិនរង្គៀសថា ប្រវត្តិដើមនោះសៅ- ហុងយ៉ាងណាឡើយ ។ នាងអម្ពបាលី ស្រីសោភិនីប្រចាំ នគរវេសាលី បានភ្ញាក់ខ្លួនទាន់ពេល វេរចម្ការស្វាយរបស់ ខ្លួនឱ្យទៅជាសង្សារាម ចំណែកខ្លួនឯងក៏បានចូលកាន់ផ្ទះ ហើយសម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ផុតចាកពីកិលេស ដែលជា គ្រឿងសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ។ នាងសិរិមា ជាសោភិនី ប្រចាំក្រុងរាជគ្រឹះ ព្រមដោយបរិវាររាប់រយនាក់ បានជួប

នឹងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ស្តាប់ព្រះធម៌សម្រេចជាឧបាសិកា ដល់នូវព្រះរតនត្រ័យជាទីពឹងទីរលឹក ព្រមដោយធម្មចក្ក មានភ្នែកឃើញអរិយសច្ចធម៌ ។

ក្នុងលោកសន្តិវាស ងងឹតដោយអវិជ្ជា សត្វលោក គ្រប់គ្នា ខ្មោយខ្មល់ព្រោះតែកិលេសរបស់ខ្លួនឯង មិនមាន នរណាជួយបានក្រៅអំពីព្រះតថាគតឡើយ ដូច្នេះចូរគ្រប់ គ្នាមកទទួលយកពន្លឺព្រះធម៌ ដើម្បីបំភ្លឺផ្លូវក្នុងដំណើរជីវិត របស់ខ្លួន ។

៥. សោភ័ណភាព

សោភ័ណភាព ប្រែថា ស្រីល្អ ប៉ុន្តែគេយកពាក្យ «សោ-
ភ័ណ» នេះ មកជាឈ្មោះស្រីរកស៊ីផ្លូវភេទ ។

ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល សោភ័ណភាពជាអាជីពមួយមុខនៃ
ស្រ្តីសម័យនោះ មនុស្សទូទៅគេយល់ថាជាអាជីពសុចរិត។
បុរសទាំងឡាយ ពេញចិត្តនឹងការស្វែងរកសេចក្តីសុខ
សប្បាយពីកាមរស ត្រង់ឆ្ពោះនាងដែលជាសោភ័ណភាពនិច្ច។
បុរសទាំងនោះ មានតាំងពីអ្នកតូច អ្នកធំ រហូតដល់ព្រះ-
រាជា តែងតែស្វែងរកសោភ័ណភាពមកកម្សាន្តសព្វៗកាល ។

សោភ័ណភាពមានច្រើនលំដាប់ ច្រើនថ្នាក់ សោភ័ណភាពថ្នាក់
លេខ ១ ត្រូវបានព្រះរាជាតែងតាំង ឱ្យជានគរសោភ័ណភាព ។
តំណែងនេះបានមកដោយការជ្រើសរើស ប្រកួតប្រជែង
រូបសម្បត្តិ ទាំងចំណេះដឹង ទាំងសមត្ថភាពក្នុងផ្នែកសិល្បៈ
ផ្សេងៗ ព្រមដោយសំឡេងពីរោះ ។ សោភ័ណភាពនេះ មាន

កិត្តិយសខ្ពង់ខ្ពស់ប្រចាំនគរ អ្នកដែលមកកម្សាន្តនឹងរូប
សំឡេង ក្លិន រស សម្ផស្សរបស់នាង ត្រូវចំណាយ ១ ពាន់
កហាបណៈ សម្រាប់ ១ ថ្ងៃ (១ ពាន់កហាបណៈ = មាស
សុទ្ធ ៦០ តម្លឹង) ។ តម្លៃកហាបណៈក្នុងកាលនោះ គឺ ២
កហាបណៈ អាចធ្វើបណីតភោជនប្រគេនដល់ភិក្ខុធាន់
បាន ៣ ទៅ ៤ អង្ក ^(១) ។

ដែនកាសិដែលមានទីក្រុងឈ្មោះពារាណសិ យក
ស្វយបាន ១ ថ្ងៃ ១ ពាន់កហាបណៈ ស្មើនឹងតម្លៃដែលគេ
កម្សាន្តសប្បាយជាមួយនាងអន្ទកាសិ ១ ថ្ងៃ ។ បុរសខ្លះ
មានត្រឹមតែ ៥០០ កហាបណៈ រួមអភិរម្យជាមួយនាង
បានតែពេលថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ទើបនាងជាប់
ឈ្មោះមកថា នាងអន្ទកាសិ ^(២) ។ ក្រោយមកនាងពិចារណា
ឃើញរូបកាយមិនទៀង ទើបឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់
ភិក្ខុនិសង្ស ហើយបំណងទៅឧបសម្បទាអំពីភិក្ខុសង្ស ក្នុង
នគរសាវត្ថីដែលព្រះជ័យព្រះភាគគង់ប្រថាប់នៅទីនោះ។

១. អដ្ឋកថាធម្មបទ រឿងនាងសិរិមាក្នុងជរាវត្ត ។
២. អន្ទកាសិថេរីគាថា បិដកលេខ ៥៧ និង អដ្ឋកថា ។

ក្នុងកាលនោះ ពួកអ្នកលេងចាំស្នាក់ចាប់នាងតាមផ្លូវ នាង
ដឹងដំណឹងដូច្នោះហើយ ទើបអាក់ខាន ។ រឿងនេះជ្រាប
ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតឧបសម្បទា
ដោយទូត ចំពោះសាមីខ្លួនមិនចាំបាច់ទៅឡើយ ។ ក្រោយ
មកព្រះនាងអន្សកាសិថេរី ក៏បានសម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ។

សោភិនីមានតំណែងក្នុងរាជការ បានទទួលប្រាក់
ខែប្រាក់ថ្លៃអំពីរាជការ និងបានទទួលប្រាក់បន្ថែមពីបុរស
នោះៗ ម៉្លោះហើយ សោភិនីសម័យនោះទើបសម្បូណ៍ទៅ
ដោយមាសប្រាក់សម្បត្តិទ្រព្យ មានមុខមាត់ ផ្ទះសំបែង
ធំដុំ មានបរិវាររាប់រយនាក់ ព្រមទាំងអ្នកបម្រើធ្វើស្តាំ
ទៀតផង ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា មានការឱ្យស័ក្តិ ឱ្យសិទ្ធិ ឱ្យ
កិត្តិយស លើកតម្កើងឱ្យខ្ពស់ ចំពោះអ្នកដែលតាំងចិត្ត
ប្រព្រឹត្តល្អ ព្រោះព្រះពុទ្ធសាសនាមានខ្លឹមសារសំខាន់នៅ
ត្រង់ការប្រព្រឹត្តធម៌ ។

មានពេលមួយ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់យាង

ចេញពីក្រុងសាវត្ថី កាលនោះ មិនមានអ្នកដទៃណា ហ៊ាន
អារាធនាព្រះអង្គ ឱ្យនៅគង់នាក្រុងសាវត្ថី បន្តទៅទៀត
ឡើយ បានត្រឹមតែស្រងូតស្រងាត់ក្នុងចិត្ត ដោយនឹក
អាល័យព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះ ។ សេដ្ឋី ព្រះរាជា សុទ្ធតែ
មិនហ៊ានអារាធនា ប៉ុន្តែនាងទាសិម្នាក់ តាមទៅអារាធនា
ព្រះអង្គ ដោយសន្យាថាខ្លួននឹងដល់នូវព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌
ព្រះសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹក ហើយរក្សាសីលរហូតតទៅ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួល សាធុ ! សាធុ ! ហើយ
ទ្រង់យាងត្រឡប់មកជេតពនមហាវិហារវិញ^(១) ។ ជាការ
អស្ចារ្យដ៏ក្រៃលែង ដែលព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាននូវកិត្តិយស
ដល់ស្ត្រីម្នាក់ជាទាសិគេ ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់គោរពក្នុងធម៌
មានធម៌ជាទីគោរព ។ មហាជនក្នុងក្រុងភ្នាក់ផ្អើលនិង
ត្រេកអរយ៉ាងខ្លាំង បានបូជាចំពោះនាងបុណ្ណាទាសិដោយ
កហាបណៈដ៏ច្រើន ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់សម្តែងព្រះធម៌ក្នុង
សមាគមនោះ ញ៉ាំងពពួកជនឱ្យជឿជឿកទឹកអម្រឹតរាប់ម៉ឺននាក់
ហើយព្រះអង្គទ្រង់បានបញ្ជូនព្រះអគ្គសាវក់ទាំងពីរ ឱ្យ

១. អដ្ឋកថា មាតាសូត្រ ។

និមន្ត ទៅកាន់ទិសដៅ ដែលព្រះអង្គពុំបានយាងទៅនោះ
ឯង ។

លោកសេដ្ឋីអនាថបិណ្ឌិក បានលើកនាងបុណ្ណា-
ទាសី ឱ្យបិតនៅក្នុងឋានៈជាធិតា នាងបុណ្ណាបានឱកាស
ក៏សូមបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា កាលបួសហើយក៏ផ្ដើម
ចម្រើនវិបស្សនា ហើយព្រះអង្គទ្រង់ប្រទានឱវាទដោយ
គាថានេះថា :

**បុណ្ណោ បុរេសិ សន្នម្ហំ ចន្ទោ បណ្ណុរេសោ យថា
បរិបុណ្ណាយ បញ្ញាយ ទុក្ខស្សន្តំ ភរិស្សសិ ។**

ម្ចាស់នាងបុណ្ណា នាងចូរបំពេញនូវព្រះសទ្ធម្មឱ្យ
ពេញ ដូចព្រះចន្ទក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត នាងនឹងធ្វើទីបំផុតនៃ
ទុក្ខដោយបញ្ញាដែលបរិបូណ៌ (ឱ្យសម្រេច) បាន ។

ពេលចប់ព្រះគាថា ព្រះនាងបុណ្ណាថេរី បាន
សម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ជាព្រះសារីកាដ៍មានឈ្មោះល្បី^(១) ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា ស្រ្តីក៏អាចសម្រេច
មគ្គផលបានដូចជាបុរសដែរ ដោយមិនមានអ្វីផ្សេងគ្នា

១. អដ្ឋកថា រថវិនិកសូត្រ ។
៥១

ឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាប្រដៅអប់រំឱ្យសម្លឹងមើលស្រ្តី
ដូចជាកូនស្រី បងស្រី ប្អូនស្រី ឬដូចជាម្តាយតាមសមរម្យ
ដល់វ័យ^(១) ។ មនុស្សទាំងឡាយរហូតដល់ម៉ែឪ មិនត្រូវ
ប្រព្រឹត្តលក់មនុស្ស លក់កូន លក់ចៅ ឱ្យទៅប្រព្រឹត្តផ្លូវ
ភេទព្រោះហេតុតែរឿងអ្វីមួយឡើយ ។ ការជួញដូរមនុស្ស
ព្រះពុទ្ធសាសនាចាត់ជាមិច្ឆាជីវៈ គឺការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ។

ចំពោះជីវិតសោភិនី ព្រះពុទ្ធសាសនាពុំបានបន្តុះ
បង្ហាប់ មើលងាយមើលថោក ឬក៏លើកតម្កើងឡើយ ។
ព្រះពុទ្ធសាសនា មិនមានអតតិអ្វីចំពោះស្រ្តីភេទទេ គឺ
ដោយច្រើន ព្រះពុទ្ធសាសនាតែងតែចង្អុលបង្ហាញប្រាប់នូវ
ទោសរបស់កិលេសតណ្ហា ច្រើនជាងការតិះដៀលទៅលើ
បុគ្គល ។

បុរសដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ដើរលេងស្រី
កម្សាន្តសប្បាយជាមួយស្រីពេស្យាបានដែរឬទេ ?

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានេះ បានចាត់ទុកគ្រហស្ថ

១. អដ្ឋកថា មហាបរិនិព្វានសូត្រ ត្រង់ចំណុចដែលព្រះអានន្ត
ទូលសួរព្រះសាស្តា អំពីការបដិបត្តិចំពោះស្រ្តី ។
៥២

ដែលដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹក ថាជា
ឧបាសកឧបាសិកា។ ដើម្បីឱ្យបានទៅជាឧបាសកឧបាសិកា
ល្អ ត្រូវកាន់សីល ៥ ជានិច្ចកាល សមាទានឧបោសថ រក្សា
កុសលកម្មបថ រៀរចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ឧស្សាហ៍ខ្លី-
ឃ្មាតសិក្សាឱវាទនៃព្រះជិនស្រី ។ល។ ចំពោះសិក្ខាបទ
ទី ៣ នៃសីល ៥ គឺរៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម
ទាំងឡាយ បានដល់ការមិនប្រព្រឹត្តផ្លូវភេទ (មេប៉ុនធម្ម)
ចំពោះស្ត្រីដែលជាទីហ្លួងហែងនៃអ្នកដទៃ ។

បុរសដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា កាលណាបើយល់
ដល់សិក្ខាបទទី ៣ នៃសីល ៥ ដូច្នោះហើយ ក៏កើតការ
ខ្មាសបាបព្រមដោយមាននូវកាមសំរវៈ ចេះសង្រួមក្នុង
កាម មិនទៅទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទជាមួយនឹងស្ត្រីពេស្យា
ឡើយ ។ តាមពិតស្ត្រីទាំងនោះ ក៏ដូចជាកូនចៅ ឬបងស្រី
ប្អូនស្រី (គួរគិតថា មាតារបស់យើងក៏ជាស្រី) ម្យ៉ាងទៀត
ស្ត្រីទាំងនោះ ភាគច្រើនគឺនៅជាទីហ្លួងហែងរបស់ម៉ែឪ
បងប្អូនរបស់គេទាំងស្រុង ។

កាលបើបានពិចារណាដោយសព្វគ្រប់ហើយ បុរស
មិនគប្បីជាអ្នកលេងស្រីឡើយ ហើយក៏មិនត្រូវជ្រោម-
ជ្រែងឱ្យកម្លាំងដល់កិលេសកាមដែលជាសត្រូវខាងក្នុងខ្លួន
នោះដែរ ។ ដើរលេងស្រីគឺជាការប្រព្រឹត្តនូវអបាយមុខ
ដែលជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស វាធ្វើឱ្យខូចសុខភាពទាំង
សុខភាពកាយ ទាំងសុខភាពចិត្ត ខូចពេលវេលា ឬអាច
ខូចទាំងជីវិតទៀតផង ។ ត្រូវចាំទុកថា : កាមទាំងឡាយ
មានសេចក្តីសុខតិច មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀត-
ចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមទាំងឡាយមានច្រើនក្រៃ-
លែង ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ចាត់ទុកអ្នកដែលបោកបញ្ឆោត
ស្ត្រីយកទៅលក់ ថាយ៉ាងណាដែរ ?

បុគ្គលណា ដែលប្រើកលល្បិចបោកបញ្ឆោតស្ត្រី
យកទៅលក់ក្នុងរឿងផ្សេងៗ ដោយច្រើនគឺលក់ឱ្យចូលទៅ
ក្នុងបនស្រីពេស្យាចារ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ចិញ្ចឹមជីវិត
ខុស ។ ការចិញ្ចឹមជីវិតបែបនេះ មានតែអន្ធិបុប្ផជួន^(១) តែ

១. ល្ងង់ខ្លៅ ងងឹតងងល់ដូចខ្នាក់ភ្នែក ។

ប៉ុណ្ណោះ ចំណែកកល្យាណបុគ្គលមិនប្រព្រឹត្តសោះឡើយ
ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ព្រះអរិយបុគ្គល ។

មុខជំនួញដែលបៀតបៀនដល់អ្នកដទៃ ក៏ជាការ
បៀតបៀនដល់ខ្លួនឯងផងដែរ ព្រះពុទ្ធសាសនា បាន
ណែនាំឱ្យរៀនចាក ហើយត្រូវអប់រំចិត្តឱ្យជីវិតធ្វើដំណើរ
តាមផ្លូវបរិសុទ្ធ ទើបបានរួចផុតពីសេចក្តីទុក្ខ ។

៦. ប្រយោជន៍នៃការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ស្ត្រី

មនុស្សជាសត្វដ៏ប្រសើរ ព្រោះមនុស្សបដិសន្ធិ
ដោយកុសលវិបាក (ផលបុណ្យ) ដែលជាដើមទុន សម្រាប់
ឱ្យមនុស្សអាចសិក្សាយល់ដឹងអំពីជីវិតរបស់ខ្លួនឯង និង
អាចបំពេញសេចក្តីល្អផ្សេងៗ ព្រមទាំងអាចអប់រំចិត្ត
ទូន្មានខ្លួនឯងបាន ។ ការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា យកការ
ចម្រើនបញ្ញាជាសំខាន់ ។ បញ្ញាដឹងពីសេចក្តីពិតនៃជីវិត
ដឹងពីសច្ចធម៌ជុំវិញជីវិត ដឹងហើយក៏លែងប្រកាន់ ចិត្តក៏
មានសេចក្តីស្ងប់នៅត្រង់ការមិនប្រកាន់នេះឯង ។

ការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា មិនចំពោះតែបុរស
នោះឡើយ ស្ត្រីមានសិទ្ធិស្មើគ្នានឹងបុរសក្នុងការសិក្សា
ព្រះពុទ្ធសាសនា ។ រីឯប្រយោជន៍ដែលស្ត្រីបានសិក្សាចេះ
ដឹងក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មានដូចតទៅ :

១-ប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯង ក្នុងឋានៈជាមនុស្ស ដែលផ្សេងពីសត្វតិរច្ឆាន គឺនៅត្រង់សិក្សា ។ មនុស្សអាច សិក្សាបាន ហ្វឹកហាត់បាន រៀនដឹងបាន រហូតដល់ក្លាយជា មនុស្សប្រសើរទៅបាន ។ ការសិក្សារបស់មនុស្ស គឺសំដៅ ទៅរកការរីកចម្រើនគ្រប់បែប ដើម្បីសេចក្តីសុខក្នុងជីវិត សិក្សារហូតទៅទល់គ្នានឹងសម្រេចបាននូវឥស្សរភាពពេញ ទី រួចពីទាសៈរបស់កិលេស ។ ស្ត្រីក៏ជាមនុស្ស បើស្ត្រី ទាំងឡាយបានសិក្សាយល់ដឹងពីព្រះពុទ្ធសាសនា ប្រាកដ ជាធ្វើឱ្យស្ត្រីទាំងឡាយនោះ ជឿមាំលើសមត្ថភាពរបស់ ខ្លួនឯងថា អាចអប់រំឱ្យចម្រើនដល់ទីបំផុតបាន ដោយមិន មានចំណុចខ្វះខាតអ្វីនោះឡើយ ព្រោះថា សតិក្តិ បញ្ញាក្តិ សេចក្តីព្យាយាមក្តិ ពុំមែនស្រី ពុំមែនប្រុសទេ ។

២-ប្រយោជន៍សម្រាប់គ្រួសារ ស្ថាប័នគ្រួសារដែល មានការមាំមួនទៅបាន ចាំបាច់ត្រូវអាស្រ័យស្ត្រីយ៉ាងពិត ប្រាកដ ។ ស្ត្រីដែលជាម៉ែរបស់កូន ចាំបាច់ត្រូវចិញ្ចឹមនិង អប់រំកូនរបស់ខ្លួន ឱ្យកូនបានរស់ និងចម្រើនធំធាត់យ៉ាង

មានគុណភាព ។ ស្ត្រីដែលជាមាតា មានការរាប់អានកូន ដ៏យ៉ាងស្មោះ និងប្រណីតក្រៃលែងបំផុត ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដោយព្រហ្មវិហារ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា អប់រំមនុស្ស ក្នុង គោលធម៌បីយ៉ាង គឺ ១_កុំធ្វើបាបទាំងពួង , ២_ដល់ព្រម ដោយការបំពេញកុសល និង ៣_សម្អាតចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យ បានស្អាត (លាងជម្រះលោភៈ ទោសៈ មោហៈ កំណាញ់ ច្រណែន ...) ដូច្នោះ កាលបើស្ត្រីបានសិក្សាព្រះពុទ្ធ- សាសនា ស្ត្រីរមែងប្រព្រឹត្តនូវគុណធម៌ បានយ៉ាងសមរម្យ តាមពេលវេលា និងស្ថានទី ។ មាតាដែលអប់រំកូនឱ្យដើរ ក្នុងផ្លូវល្អ គឺជាកល្យាណមិត្តរបស់កូន ។ មាតាមិនត្រឹមតែ ជាអ្នកឱ្យជីវិតកូនប៉ុណ្ណោះទេ មាតារមែងឱ្យគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីកូនរបស់ខ្លួនបានជួបប្រសព្វនូវសេចក្តីសុខ ។ មាតា ដែលប្រព្រឹត្តតាមព្រះពុទ្ធសាសនា រមែងបានជាអង្គគំរូ យ៉ាងល្អប្រពៃ ដែលធ្វើឱ្យកូនប្រុសស្រីនីករលឹកឃើញដល់ សេចក្តីល្អរបស់ម៉ែ ទឹកចិត្តម៉ែ ការឱ្យរបស់ម៉ែគ្រប់យ៉ាង ទាំងអាមិសទាន ទាំងអកយទាន និងទាំងធម្មទាន ។

កាលណាបើកូននឹករលឹកឃើញសេចក្តីល្អរបស់ម៉ែ (រួមទាំងសេចក្តីល្អរបស់បិតាផងដែរ) កាលនោះឯង ឈ្មោះថា កូនដឹងគុណ ហើយកូននឹងឈរខាងសេចក្តីល្អ ប្រកាន់យកអំពើល្អជាគុណតម្លៃនៃជីវិត ។

ក្នុងចំណុចទី ២ នេះ សូម្បីមានដល់បុរសជាបិតាផងដែរក៏ដោយ ប៉ុន្តែភាគច្រើនកូនប្រុសស្រីរមែងនៅជាមួយមាតាច្រើនជាង ដូច្នោះហើយ អ្វីៗដែលមាតាបានប្រព្រឹត្តទាំងកាយទាំងវាចាព្រមដោយចិត្ត រមែងចម្លងឧបនិស្ស័យឱ្យទៅកូន ។

៣-ប្រយោជន៍ដល់សង្គមជាតិ និងសង្គមសាសនា

ក្នុងឋានៈស្ត្រីជាសមាជិក ក្នុងសង្គម ត្រូវតែមានសេចក្តីសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសង្គម ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា បានឱ្យមនុស្សគ្រប់គ្នាក្នុងសង្គម ចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍដល់សង្គមរបស់ខ្លួន ដូចជាក្នុងការរក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យគង់វង្សបន្តអាយុព្រះពុទ្ធសាសនា ជាដើម ព្រះពុទ្ធត្រង់ត្រាស់ថា^(១)

១-អង្គុត្តរនិកាយបញ្ចកនិច្ចត កិម្ពិលសូត្រ ។

ភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ដែលគោរពក្នុងព្រះរតនត្រ័យ គោរពក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ រហូតដល់បដិបត្តិដោយសេចក្តីគោរព ព្រមទាំងគោរពកោតក្រែងដល់គ្នានឹងគ្នា នេះជាហេតុជាបច្ច័យឱ្យព្រះពុទ្ធសាសនាមានការរីកចម្រើន ផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយ ។ ប្រសិនបើទាំងប្រុសទាំងស្រី ទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិត ពេញចិត្តក្នុងការសិក្សាស្វែងរកការចេះដឹង ទាំងអប់រំចម្រើនសេចក្តីស្ងប់ចិត្តផង ព្រះពុទ្ធសាសនានិងសង្គមជាតិ រមែងមានសេចក្តីចម្រើន។ ការសិក្សានូវព្រះពុទ្ធសាសនា រមែងធ្វើឱ្យស្ត្រីមានការជឿមាំក្នុងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនឯងខ្លាំងឡើង ហើយយល់ថា ព្រះពុទ្ធសាសនាសម្លឹងមើលស្ត្រីយ៉ាងស្មើភាពជាមួយនឹងបុរស ព្រោះព្រះពុទ្ធត្រង់បានប្រកាសសមាសភាពនៃពុទ្ធបរិស័ទ មានទាំងស្ត្រី មានទាំងបុរសក្នុងការរក្សាទ្រទ្រង់ព្រះពុទ្ធសាសនា^(១) ។ ស្ត្រីដែលបានរៀនដឹងនូវព្រះពុទ្ធសាសនាដូច្នោះហើយ រមែងជាកម្លាំងសំខាន់ក្នុង

១-មានក្នុងមហាបរិនិព្វានសូត្រ

ការសាងលោកឱ្យសុខស្រាប់បាន ដូចពាក្យថា «មាតា »
ប្រែថា ស្ត្រីអ្នករាប់អាននូវកូន ក្នុងអត្ថន័យថា ទ្រទ្រង់
សត្វលោកឱ្យបានសុខ ដោយការបរិច្ចាគយ៉ាងពិតប្រាកដ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤៦ , ទំព័រ ៣៥ នកុលសូត្រ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ជាមួយនឹងនកុលបិតាដូច្នោះថា
ម្ចាស់គហបតី អ្នកពេញជាមានលាភហើយ ម្ចាស់គហបតី
អត្តភាពជាមនុស្សអ្នកពេញជាបានដោយល្អហើយ ត្រង់
ដែលអ្នកបាននកុលមាតាគហបតី មកជាអ្នកអនុគ្រោះ
ប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ ជាអ្នកទូន្មានប្រៀនប្រដៅ ។

សេចក្តីនៅក្នុងនកុលសូត្រ បានបញ្ជាក់ឱ្យឃើញ
សមត្ថភាពស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលជាអ្នកអនុគ្រោះ
ប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ឱ្យដល់ស្វាមី ដែលកំពុងតែឈឺធ្ងន់
ដោយពាក្យរំលឹកដាស់តឿនដូច្នោះថា បពិត្រគហបតី អ្នក
កុំធ្វើមរណកាលទាំងសេចក្តីអាស័យឡើយ បពិត្រគហបតី
កាលកិរិយារបស់បុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីអាស័យ
រមែងនាំមកនូវទុក្ខផង កាលកិរិយារបស់បុគ្គលដែល

ប្រកបដោយសេចក្តីអាស័យ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពិ-
ជៀលផង ។ បពិត្រគហបតី អ្នកប្រហែលជាមានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អំណឹះអំពីអាត្មាអញទៅ នកុលមាតា
គហបតី នឹងមិនអាចដើម្បីចិញ្ចឹមនូវទារកទាំងឡាយ
ទាំងគ្រប់គ្រងនូវយរាវាសបានឡើយ ។ បពិត្រគហបតី
ដំណើរនោះអ្នកមិនត្រូវយល់ឃើញយ៉ាងនោះឡើយ បពិត្រ
គហបតី ខ្ញុំជាស្ត្រីប្រសប់រវៃកប្បាស ធ្វើវណ្ណសក្តិក្នុងការ
ប្តូរផ្ទះសំបែក ។ បពិត្រគហបតី អំណឹះអំពីអ្នកទៅ ខ្ញុំអាច
ដើម្បីចិញ្ចឹមនូវទារកទាំងឡាយ ទាំងគ្រប់គ្រងនូវយរាវាស
បាន... ។ នកុលមាតា បានសម្តែងនូវសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន
ច្រើនយ៉ាងទៀត ។

ក្នុងអដ្ឋកថាព្រះធម្មបទ សហស្សវគ្គ ក្នុងរឿង
នាងកុណ្ណលកេសី ទេវតាដែលស្ថិតនៅលើភ្នំទម្លាក់ចោរ
បានពោលពាក្យឱ្យសាធុការដល់នាងកុណ្ណលកេសីថា :

ន ហិ សព្វេសុ ឃំវនេសុ បុរិសោ ហោតិ បណ្ឌិតោ
ឥត្តិមិ បណ្ឌិតោ ហោតិ ឥត្ត ឥត្ត វិចក្ខណោ ម

មិនមែនតែបុរសទេ ដែលជាបណ្ឌិតក្នុងទីទាំងពួង
សូម្បីស្ត្រីដែលមាននូវបញ្ញាឃើញប្រចក្ស ក៏ជាបណ្ឌិតបាន
ក្នុងទីនោះៗ (ដូចគ្នាដែរ) ។

ក្នុងបិដកលេខ ២៩ , ទំព័រ ៨៣ អច្ឆរាសូត្រ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា :

ខ្មុចុកោ នាម សោ មគ្គោ អតយា នាម សា ទិសា
អថា អកុដ្ឋនោ នាម ធម្មចក្កេហិ សំយុត្តោ ម

ផ្លូវនោះ ឈ្មោះថាជាផ្លូវត្រង់ ទិសនោះឈ្មោះថា
ទិសមិនមានភ័យ រថឈ្មោះថារថមិនពួស្ងរ ប្រកបដោយ
កង់គឺសេចក្តីព្យាយាម ។

ហិរិ ភស្សុ អណ្ណលម្ពោ សភស្សុ បរិវារណំ
ធម្មាហំ សារថី ព្រូមិ សម្មាទិដ្ឋិបុរេវតំ ម

ការខ្មាសបាបជាទ្រពងរទេះ(សម្រាប់ទប់អ្នកជិះកុំឱ្យ
ធ្លាក់)សតិជាក្រោះ(សម្រាប់រារាំងសរគីកិលេស) តថាគត
ពោលថាធម៌គឺលោកុត្តរមគ្គជាសារថី មានសម្មាទិដ្ឋិស្តុះ
ទៅមុន ។

យស្សុ ឯកទិសំ យានំ ឥត្តិយា បុរិសស្សុ វា
ស វេ ឯតេន យានេន និព្វានសេស្សុវ សន្តិកេ ម

ជនណាទោះស្រីឬប្រុស បានយានបែបនោះហើយ
ជននោះឯង នឹងដល់នូវទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ដោយយាន
នោះឯង ពុំខានឡើយ ។

ក្នុងបិដកលេខ ២៩ , ទំព័រ ២៣៤ ធីតុសូត្រ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ប្រទាននូវឱវាទដល់ព្រះបាទ-
បសេនទិកោសលថា :

ឥត្តិមិ ហិ ឯកច្ចិយា សេយ្យា ធានេ ជនាធិប
មេធាវិនី សីលវតី សស្សុទេវា បតិព្វតា ម

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងពពួកជន ដោយពិត សូម្បី
ស្ត្រីពួកខ្លះក៏មានកិរិយាមារយាទល្អត្រឹមត្រូវ ជាអ្នកមាន
សីល មានបញ្ញាឆ្លាតវៃ ប្រណិប័តន៍ឪពុកម្តាយភ្នែកដូច
ទេវតា ព្រមទាំងប្រណិប័តន៍ស្វាមីដោយក្តីស្មោះ សូម
ព្រះអង្គទ្រង់ចិញ្ចឹមនូវធីតានោះចុះ ព្រោះនាងជាស្ត្រីដ៏
ប្រសើរ ។

តស៊ូរ យោ ជ័យតី ឆោសោ សុរោ ហោតិ ទិសម្បតិ
តានិសា សុភិយា បុត្តោ វេជ្ជិ អនុសាសតីតិ ឃ

បុរសដែលកើតអំពីស្រ្តីនោះ រមែងជាមនុស្សក្លៀវ-
ក្លា ជាធំគ្រប់ទិសទី គឺបុត្ររបស់ភរិយាល្អប្រាកដដូច្នោះ
តែងប្រៀនប្រដៅនូវជនដែលនៅក្នុងដែនបាន ។

ក្នុងបិដកលេខ ៣៦ , ទំព័រ ៨២ មាតុក្កាមសំយុត្ត
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្តែងប្រាប់ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ថា :

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុក្កាមប្រកបដោយអង្គ៥
រមែងជាទីពេញចិត្តនៃបុរសយ៉ាងពិតប្រាកដ គឺមានតែការ
ពេញចិត្តម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ (ឯកន្ទមនាឆោ ហោតិ បុរិ-
សស្ស) ។ អង្គ៥គឺអ្វីខ្លះ ។ អង្គ៥គឺ

- ១-រូបវា ច ហោតិ មានរូបសមប្រកប
- ២-ភោគវា ច ហោតិ មានទ្រព្យសម្បត្តិ
- ៣-សីលវា ច ហោតិ មានសីលាចារ
- ៤-ទក្ខេវា ច ហោតិ អនលសោ មានការវែរឆ្ងាត

ប្រកបដោយសមត្ថភាព ហើយមិនខ្ជិលច្រអូស ។

៥-បដព្វស្ស លភតិ បានបុត្រ គឺមានកូនសម្រាប់
ញ៉ាំងវង្សត្រកូលរបស់បុរសនោះឱ្យតម្កល់នៅ ។

២. ចំណុចទាំង៥នេះ

គប្បីប្រកបដោយកាលសម្បត្តិ ផង
និងប្រកបដោយស្វាមីដែលមាននូវវិចារណញ្ញាណ ផង ។

ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល មានស្រ្តីមិនតិចនាក់ឡើយ
ដែលប្រកបដោយការចេះដឹងក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយ
បានជួយប្តីព្រមទាំងញាតិខាងប្តី ឱ្យរួចពីមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដូចជា
នាងវិសាខា កូនស្រីរបស់ធនព្មយសេដ្ឋី នាងឧត្តរា កូនស្រី
របស់បុណ្ណកសេដ្ឋី នាងចូឡសុភទ្ធា កូនស្រីរបស់អនាថ-
បិណ្ឌិកសេដ្ឋី និងកុលធីតាក្រុងសាវត្ថី ដែលព្រះសម្មា-
សម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រារព្ធសុវណ្ណមិត្តជាតកជាដើម ។

ក្នុងបិដកលេខ ៥៩ , ទំព័រ ១៣ សុវណ្ណមិត្តជាតក
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រារព្ធកុលធីតា ដែលល្បីឈ្មោះព្រោះ
បានជួយស្វាមីរបស់ខ្លួន ។ អតីតជាតិ នាងជាម្រឹកញី បាន

ពួកសម្រែកម្រឹកជាប្តីជាប់អន្ទាក់ ហើយក៏បានស្តុះទៅរក
ដល់ហើយបានពោលថា :

បពិត្រមហាម្រឹក អ្នកចូរខំប្រឹង បពិត្រម្រឹកមាន
ជើងដូចមាស អ្នកចូរខំប្រឹង ចូរកាត់នូវអន្ទាក់ដែលធ្វើ
ដោយព្រ័ត្រ ខ្ញុំជាម្រឹកញីម្នាក់ឯង មិនអាចត្រេកអរក្នុងព្រៃ
បានទេ^(១) ។

ម្រឹកជាប្តីគឺព្រះបរមពោធិសត្វបានតបថា :

អង្គអញខំប្រឹងរើហើយមិនរួចទេ អង្គអញខំកកាយ
ផែនដីដោយកម្លាំង^(២) អន្ទាក់ដែលគេធ្វើដោយព្រ័ត្រជាប់
មាំណាស់រឹតក្នុងជើងអង្គអញ ។

ពេលនោះព្រានក៏បានមកដល់ ។ នាងម្រឹកក៏
សម្តែងនូវការគោរពចំពោះនាយព្រាន រួចហើយបាន
ពោលនូវគុណសម្បត្តិរបស់មហាសត្វថា : បពិត្រព្រាន
ស្វាមីរបស់នាងខ្ញុំម្ចាស់ មានពណ៌ដូចមាស សម្បុរណ៍ដោយ
សីល មានមារយាទល្អ ជាអាជារបស់ម្រឹកយ៉ាងច្រើនក្នុង

១. បើអត់ពីអ្នកទៅ ខ្ញុំនឹងមិនបរិភោគទឹកស្មៅ អដ្ឋកថា ។

២. កកាយដីឱ្យសណ្តកអន្ទាក់ ។

ព្រៃ ។ ហើយបានពោលបន្តទៀតថា :

បពិត្រព្រាន អ្នកចូរក្រាលនូវស្លឹកឈើ អ្នកចូរហូត
ដាវអំពីស្រោម អ្នកសម្លាប់ខ្ញុំមុន ហើយសឹមសម្លាប់មហា-
ម្រឹកជាប្តីខ្ញុំតាមក្រោយ ។

នាយព្រានបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបគិតថា
នាងម្រឹកនេះជាសត្វតិរច្ឆានហ៊ានបរិច្ចាគជីវិត ដែលសូម្បី
តែមនុស្សក៏ធ្វើបានដោយក្រ ថែមទាំងពោលភាសាមនុស្ស
ដោយសំឡេងដ៏ពីរោះទៀត នាយព្រានគិតដូច្នោះរួចហើយ
ក៏បានពោលថា :

យើងមិនដែលឮ ឬឃើញមេម្រឹកចេះនិយាយភាសា
មនុស្សទេ ម្ចាស់មេម្រឹកដ៏ចម្រើន នាងចូរនៅជាសុខចុះ
ទាំងមហាម្រឹកនោះ ក៏សូមឱ្យនៅជាសុខផងដែរ ។

កាលដែលនាយព្រានលែងមហាសត្វជាប្តីហើយ
នាងម្រឹកមានអំណរដ៏ពន់ពេក ហើយបានពោលពាក្យឱ្យ
ពរដូច្នោះថា :

បពិត្រអ្នកព្រាន ខ្ញុំត្រេកអរ ព្រោះឃើញនូវមហា-

ម្រឹគរូចពីអន្ទាក់ ក្នុងថ្ងៃនេះ យ៉ាងណា សូមឱ្យអ្នកក្រែកអរ
ជាមួយនឹងពួកញាតិទាំងអស់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ព្រះមហាសត្វគិតថា នាយព្រាននេះជាទីពឹង
អាស្រ័យរបស់យើង សូម្បីយើងក៏គួរជាទីពឹងអាស្រ័យ
របស់នាយព្រាននេះដែរ ទើបបានឱ្យកែវមណីដល់នាយ
ព្រាន ដែលខ្លួនបានជួបកែវមណីនោះនៅកន្លែងមួយ ។
ព្រះមហាសត្វ បានប្រទានឱ្យវាដល់ព្រាននោះថា : ម្ចាស់
សម្លាញ់ ចាប់តាំងតែពីពេលនេះទៅ អ្នកកុំធ្វើបាបមានការ
សម្លាប់សត្វជាដើមទៀតឡើយ អ្នកចូរចិញ្ចឹមបុត្រភរិយា
របស់អ្នក ព្រមដោយការធ្វើទាន ដោយជុំកែវមណីនេះចុះ។

នាយព្រានបានមកជាឆន្ទអាមាត្យ នាងម្រឹគបាន
មកជាកុលធីតា ដែលក្រោយមកនាងបានចូលកាន់ផ្ទះ
ជាមួយនឹងស្វាមីរបស់នាង ហើយបានសម្រេចនូវព្រះ-
អរហត្តផល ឯស្តេចម្រឹគសម្បុរពណីមាស បានមកជា
ព្រះតថាគត ។

ក្នុងព្រះសាសនានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធកស្សបៈ មាន

មហាក្សត្រមួយព្រះអង្គដ៏ល្បីល្បាញ ទ្រង់ព្រះនាមព្រះបាទ-
កិកិ ។ កាលដើមឡើយទ្រង់រាប់អានពួកព្រាហ្មណ៍ ប៉ុន្តែ
ដោយសារមានបុត្រីដ៏ឆ្លាតវៃក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ក្រោយ
មកព្រះអង្គក៏ទ្រង់បានសម្រេចនូវសោតាបត្តិផល^(១) ។ ព្រះ-
រាជធីតាព្រះនាម **ឧវច្ឆន្ណា** មានរូបស្រស់សោភា ឈប់
ជ្រះថ្លានឹងពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែពួក
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបែកធ្លាយឥន្ទ្រិយ សម្លឹងមើលនាង ។
ព្រះនាងបានជ្រះថ្លានឹងព្រះអគ្គសាវ័ក បានប្រគេនចង្កាន់
ហើយស្តាប់ព្រះធម៌ សម្រេចសោតាបត្តិផល ។ ព្រះនាង
ឧវច្ឆន្ណា មានឧបការគុណដ៏ក្រៃលែងដល់មហាជនក្នុង
ដែនកាសិ ព្រោះហេតុបានជួយឱ្យព្រះរាជបិតាតាំងនៅក្នុង
ព្រះពុទ្ធសាសនា ។

ក្នុងពុទ្ធកាលនេះឯង ព្រះនាងមណិកាបានជួយព្រះ-
ស្វាមីគឺព្រះបាទបសេនទិកោសលក៏ក្រៃលែង ។ ព្រះរាជា
អង្គនេះ ដើមឡើយក៏មិនទាន់ជ្រះថ្លាស៊ីបស្ថានក្នុងព្រះពុទ្ធ-

១. បិដកលេខ ២៤ , ទំព័រ ២៥៩ យជិការសូត្រ និង អដ្ឋកថា ។

សាសនាដែរ បានភ្នាក់ផ្ដើមក្នុងរឿងផ្សេងៗ ហើយ ចាត់ចែងឱ្យគេរៀបចំបូជាយញ្ញ ប្រុងប្រៀបសម្លាប់មនុស្ស សត្វយ៉ាងច្រើន ប៉ុន្តែបានព្រះនាងមណ្ឌិកា ជួយនាំព្រះអង្គ ទៅគាល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទើបទ្រង់បានយល់ដឹងពីហេតុ- ផល បញ្ហាឱ្យគេដោះលែងមនុស្សសត្វទាំងនោះ។ ព្រះនាង មណ្ឌិកាឆ្លាតវៃលឿនល្បាញក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា បានជួយ ព្រះរាជាក្នុងរឿងច្រើនទៀត ព្រះនាងមានឧបការគុណ ដល់ប្រជាជនក្នុងក្រុងសាវតី ។

៧_បញ្ហាផ្សេងៗ

១_ ហេតុដូចម្តេចបានជាក្នុងព្រះវិន័យ មានគុរុធម៌ ឱ្យភិក្ខុនិថ្វាយបង្គំភិក្ខុ?

- ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យស្រ្តីមកបូសក្នុង ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺជាប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏សំខាន់របស់ស្រ្តីក្នុង សម័យនោះ ។ ព្រះអង្គជាមហាវិរបុរសទី១ ដែលជួយស្រ្តី ក្នុងលោក អាចនិយាយបានថាព្រះអង្គតស៊ូដើម្បីសិទ្ធិស្រ្តីក៏ បាន ។ យើងបានជ្រាបតាមប្រវត្តិសាស្ត្រហើយមនុស្សក្នុង សម័យមុននោះ គេចាត់ទុកស្រ្តីភេទថាមិនបានការយ៉ាង- ណាខ្លះ ។ តាមកុលសម្ព័ន្ធដែលប្រមូលកម្លាំងគ្នា គេនិយម កម្លាំងពាយជាសំខាន់ ហើយគេចាត់ទុកស្រ្តីជាអ្នកបម្រើ ក្បែរជើងរបស់គេដែលជាបុរស ដូច្នេះទើបមានពាក្យថា « បាទបរិចារិកា » ។ បាទបរិចារិកា គឺភរិយាហ្នឹងឯង ហើយបុរសអាចមានបាទបរិចារិកាដល់រាប់សិបនាក់ ដល់

រាប់រយ រាប់ពាន់នាក់ទៀតផង។ ទៅតាមលទ្ធិសាសនា ដទៃៗក៏គេមិនលើកតម្កើងស្ត្រីឡើយ គេចាត់ទុកស្ត្រីថាជា ភេទមិនបរិសុទ្ធ^(១) ។

- តាមព្រះវិន័យព្រះពុទ្ធសាសនា តម្រូវឱ្យភិក្ខុនិ ថ្វាយបង្គំភិក្ខុ មិនមែនជារឿងមើលងាយចំពោះភេទស្ត្រី ឡើយ ។ តាមពិតព្រះពុទ្ធទ្រង់រៀបចំចាត់ចែងឱ្យភិក្ខុមើល ថែភិក្ខុនិណាស់ ដូចបងប្រុសមើលថែប្អូនស្រីអីចឹងឯង ។ ច្បាប់ភិក្ខុនិ មិនត្រូវនៅចាំវស្សាក្នុងអាវាសដែលមិនមាន ភិក្ខុឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុនិត្រូវទទួលយកឱវាទអំពីភិក្ខុ រាល់កន្លះខែ រីឯភិក្ខុជាអ្នកប្រទានឱវាទត្រូវប្រកបដោយ អង្គ៨ គឺ ១-ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល សង្រួមតាមបាតិមោក្ខ- សំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារ(មារយាទ)និងទីគោចរ ជា អ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ(សូម្បីទោសនោះ) មាន ប្រមាណតិចតួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ២-ភិក្ខុជាពហុស្សូតទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ សន្សំនូវពុទ្ធវចនធម៌ ទាំងឡាយណា ពីរោះខាងដើម ពីរោះកណ្តាល ពីរោះ

១. តាមរយៈការអានសៀវភៅផ្សេងៗ ។

ខាងចុង តែងប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ព្រមទាំងអត្តទាំង ព្យញ្ជនៈ ឱ្យបរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម៌ទាំងឡាយមាន សភាពយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះចាំច្រើនហើយ ទ្រទ្រង់ហើយ សន្សំហើយ ដោយវាចាដ៏ស្អាតរត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់- លាស់ យល់ត្រូវល្អដោយទិដ្ឋិ(គឺបញ្ញា) ៣-ចំណែកព្រះបាតិ- មោក្ខទាំងពីរ ភិក្ខុនោះក៏ចេះចាំដោយពិស្តារ ចែកចេញ បានដោយប្រពៃ ចាំស្អាតរត់មាត់ កាត់សេចក្តីបានដោយល្អ ដោយសុត្ត(គឺខន្ធកៈនិងបរិវារៈ)ដោយអនុព្យញ្ជនៈ ៤-ភិក្ខុ នោះ មានវាចាពោលត្រឹមត្រូវដោយសិចិលធនិតជាដើម មានសំឡេងពីរោះ ៥-ភិក្ខុនោះជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃ ភិក្ខុនិទាំងឡាយដោយច្រើន ៦-ភិក្ខុនោះជាអ្នកអាចដើម្បី នឹងឱ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនិបាន ៧-ភិក្ខុនោះមិនធ្លាប់ប្រព្រឹត្ត កន្លងនូវគុវធម៌ជាមួយនឹងភិក្ខុនិ ដែលស្លៀកដណ្តប់សំពត់ ជ្រលក់ដោយទឹកចត់ បួសចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគនេះ ៨-ភិក្ខុនោះមានវស្សាម្តែឬមានវស្សាជាងម្តែ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យសង្ឃសន្មតនូវភិក្ខុដែល

ប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៨ នេះ ឱ្យជាអ្នកផ្តល់ឱវាទ
ចំពោះភិក្ខុនី^(១) ។

តាមការពិនិត្យដោយល្អិតល្អន់ យើងឃើញថាភិក្ខុ
មានកិច្ចត្រូវមើលថែភិក្ខុនីក្នុងនាមជាបងប្រុសនិងក្នុងនាម
ជាគ្រូអាចារ្យ ។

ការគោរព សំពះថ្វាយបង្គំ គឺជាគុណធម៌ដ៏សំខាន់
មិនមែនបានសេចក្តីថាអន់ថយនោះឡើយ ជាកិច្ចបដិបត្តិ
រក្សាព្រះធម៌ព្រះវិន័យដ៏សមគួរ តាមដែលព្រះពុទ្ធអង្គទ្រង់
សម្តែងនិងបញ្ញត្តហើយ ។

គោបិកាសក្សធិតា ជាឧបាសិកាទំនុកបម្រុងភិក្ខុ-
សង្ឃបូជាថ្វាយបង្គំព្រមទាំងទទួលយកឱវាទអំពីភិក្ខុនោះៗ
លុះដល់អស់ជីវិត គោបិកាឧបាសិកា បានជាទេវបុត្រនៅ
ឋានតារត្តិឱ្យឈ្មោះគោបកៈ ជាបុត្រនៃសក្តិទេវរាជ ។ ឯ
ចំណែកភិក្ខុបីអង្គជាអ្នកផ្តល់ឱវាទ លុះអស់ជីវិតបានកើត
ក្នុងកំណើតគន្ធាគឺទេវតារបាំ(ទេវតាថ្នាក់ចាតុមហារាជិកា
ទិសខាងកើត) ។ លុះដល់ទេវតាគន្ធាទៅបម្រើព្រះឥន្ទ

១. បិដកលេខ ៤ , ទំព័រ ៣០-៣១
៧៥

ទើបគោបកទេវបុត្ររំលឹកដាស់តឿនដោយពាក្យថា « អ្នក
ទាំងឡាយយកមុខទៅទុកក្នុងទីណា...^(១) » ។

ការរៀបចំស្ថាប័នសាសនា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់
រៀបចំដោយសព្វញ្ញត្តព្រាណ ដើម្បីឱ្យសាសនាតាំងនៅ
បានយូរ ។ យើងក៏គួរជ្រាបហើយថា ការដែលឱ្យស្រីមក
នៅជាមួយប្រុស វាមានបញ្ហាយ៉ាងណា។ ដូច្នោះភិក្ខុនីដែល
ប្រព្រឹត្តរក្សានូវគុណធម៌ទាំង៨ប្រការ^(២) ឈ្មោះថាបានរក្សា
នូវព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យបិតនៅបានយូរ។ សូមជ្រាបថានេះ
ជាព្រះវិន័យតែបើតាមផ្លូវធម៌វិញ ត្រូវគោរពកោតក្រែងគ្នា
ទៅវិញទៅមក ទើបព្រះសទ្ធម្មបិតនៅបានយូរអង្វែង^(៣) ។

- ប្រយោជន៍សំខាន់បំផុតនៅក្នុងធម្មវិន័យនេះ គឺ
មិនមែននៅលើលាភយស ឋានៈឬការគោរពលើកតម្កើង
នោះទេ តាមពិត ទាំងភិក្ខុ ទាំងភិក្ខុនី ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដើម្បីការរួចផុតចាកទុក្ខ ព្រោះកម្ចាត់
បង់នូវតណ្ហាបានសម្រេច ។ បុគ្គលដែលអស់តណ្ហា បាន

១. បិដកលេខ១៧ ទំព័រ២០៧ សក្កប្បញ្ញសូត្រ ។ ២. បិដក
លេខ ១១ ភិក្ខុនីខន្ធកៈ ។ ៣. បិដកលេខ ៤៥ , ទំព័រ២៣៨ ។

ដល់ត្រើយនៃភពបី លែងទាមទារអ្វីទៀតទាំងអស់ នេះ ទើបជាការសម្រេចសិទ្ធិអំណាចរបស់ខ្លួនដល់ទីបំផុត មាន ឥស្សរៈមានសេរីភាពគ្រប់យ៉ាង ឈប់ជាទាសៈនៃតណ្ហា ក្នុងវដ្តសង្សារតទៅទៀត ។

២- ហេតុដូចម្តេចបានជាស្រ្តីមិនអាចត្រាស់ដឹងជា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ?

- ទាក់ទងទៅនឹងពុទ្ធការកធម៌ និងមហាបរិច្ចាគ ដែលព្រះបរមពោធិសត្វត្រូវបំពេញ អស់កាលដ៏យូរអង្វែង នោះ បើតាំងនៅក្នុងភេទជាស្រ្តីគឺមិនអាចនឹងបំពេញឱ្យ ដល់កម្រិតបានឡើយ ដូច្នេះនិយតបរមពោធិសត្វ ត្រូវបិត នៅក្នុងភេទជាបុរស។ មុននឹងចូលមកជានិយតបរមពោធិ- សត្វ ព្រះអង្គក៏ធ្លាប់ជាស្រ្តីភេទដែរ ។ រឿងស្រីរឿងប្រុស មនុស្សយើងម្នាក់ៗ សុទ្ធតែធ្លាប់ចាប់កំណើតដូចគ្នា ស្រ្តីក៏ ប្រាថ្នាជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានដែរ ។

- ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចាំបាច់ត្រូវតែបិតនៅក្នុងភេទជា បុរស ព្រោះមនុស្សក្នុងសម័យព្រះពុទ្ធត្រាស់ដឹងនោះៗ គេ

ប្រកាន់រឿងស្រីប្រុសនេះណាស់ ដូច្នេះបើព្រះពុទ្ធជាស្រី មនុស្សភាគច្រើននោះគេមិនគោរពព្រះពុទ្ធឡើយ ហើយក៏ មិនបានស្តាប់ធម៌ ។ តាមពិតព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជ្រាស់ព្រះអង្គ ទ្រង់ពុំបានប្រកាន់ខ្លួនព្រះអង្គ ដោយមាននាមមួយឡើយ តែ ព្រះពុទ្ធត្រូវតែបដិសន្ធិនៅក្នុងត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ជាចាំបាច់ ទោះក្សត្របុព្វាហុណ៍ មូលហេតុ ដើម្បីឱ្យមនុស្សដែល ប្រកាន់ត្រកូល ប្រកាន់វណ្ណៈនោះៗ គេព្រមគោរពព្រះអង្គ ហើយស្តាប់ព្រះធម៌ លុះដល់គេបានស្តាប់ហើយឃើញ សច្ចធម៌ ទើបគេដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងថា « ខ្លឹមសារនៃ ជីវិតមិនមែននៅលើវណ្ណៈឬភេទជាដើមឡើយ » ។

- យើងអាចគិតថា អតីតជាតិរបស់ព្រះអង្គក៏ជាស្រី គ្រាន់តែដូរភេទមកជាប្រុស ហើយត្រាស់ដឹងជាព្រះសម្មា- សម្ពុទ្ធ ដើម្បីជួយសត្វលោកតែប៉ុណ្ណោះ។ តាមពិត« ពុទ្ធ » ដោយសភាវធម៌គឺមិនមែនស្រីមិនមែនប្រុសឡើយ គឺជា បញ្ញាចាក់ធ្លុះនូវអរិយសច្ចៈទាំង ៤ ។ ព្រះអង្គចម្លងនូវ « ពុទ្ធ » មកឱ្យសត្វលោកតាមរយៈនៃការសម្តែងធម៌របស់

ព្រះអង្គ ។ « ពុទ្ធ » ជាទីប្រជុំនៃពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ ប្រការ អាចមកបិតនៅក្នុងបុរសក៏បាន ស្ត្រីក៏បាន ហើយ កម្ចាត់បង់នូវអវិជ្ជាពីបុរសនោះ ស្ត្រីនោះឱ្យអស់ទៅបាន ។ សព្វថ្ងៃពុទ្ធបរិស័ទមិនបានឃើញព្រះរូបកាយនៃព្រះអង្គ តែ អាចឃើញ « ពុទ្ធ » ដោយសភាវៈបាន តាមរយៈនៃបញ្ញា ចាក់ឆ្លុះនូវសច្ចធម៌ ។ ក្រៅអំពីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនមាន នរណាក្នុងលោកនេះ និងក្នុងលោកដទៃ អាចដឹងបញ្ញា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដោយសព្វគ្រប់ឡើយ ប៉ុន្តែ ការ ឃើញនូវសច្ចធម៌នៃបុគ្គលណា ដែលជាសាវ័កនៃព្រះពុទ្ធ នោះ បុគ្គលនោះឯង ល្មមនឹងដឹងបានថា ព្រះពុទ្ធពិត ព្រះធម៌ពិត ព្រះសង្ឃពិត ។

- មារាធិរាជ ក៏មិនមានភេទជាស្ត្រីដែរ គឺជាទេវ- បុត្រមារ។ ចំណុចនេះតើយើងគិតយ៉ាងណាដែរ ? តាមពិត អ្វីដែលសំខាន់បំផុតក្នុងជីវិតមនុស្សយើង ក៏ដូចជាជីវិត សត្វលោកដទៃ គឺបញ្ញា ។ បញ្ញាទើបអាចច្បាំងឈ្នះ កិលេសក្នុងខ្លួនបាន ហើយផុតទុក្ខផុតភ័យ ។ សូមឱ្យ

ប្រាកដច្បាស់គ្រប់គ្នាថា « បញ្ញាមិនមែនប្រុស មិនមែន ស្ត្រីឡើយ » ។

៣- ហេតុដូចម្តេចបានជាក្នុងគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា មានកន្លែងខ្លះពិសេសស្ត្រី ដូចពាក្យថា « ស្ត្រីជាមន្ទិល ដល់ព្រហ្មចរិយធម៌^(១) » និងឃើញមាននៅក្នុងព្រះជាតក ផ្សេងៗ ដូចក្នុងកុណាលជាតកជាដើម ?

- តាមពិត មិនមែនតែស្ត្រីទេ ដែលជាមន្ទិលដល់ ព្រហ្មចរិយធម៌ រូប សំឡេង ក្លិន រស និងជោដ្ឋព្វៈរបស់ បុរសក៏គ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ស្ត្រី ហើយបិតនៅបានដូចគ្នា ដែរ^(២) ។

- ការសម្តែងព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធអង្គ ដល់បុគ្គល ដែលនឹកអាល័យទៅរកភេទដែលផ្ទុយគ្នា ព្រះអង្គត្រូវរំលឹក ឱ្យមានស្មារតីក្នុងការរក្សាព្រហ្មចរិយធម៌ ទៅតាមឧប- និស្ស័យនៃបុគ្គលម្នាក់ៗ ។

- អ្វីដែលជាមន្ទិលសៅហ្មង តាមពិតគឺជាកិលេស

១. ឧប្បថសូត្រ បិដកលេខ ២៩ , ទំព័រ ៩៨ ។

២. បិដកលេខ ៤០ , ទំព័រ ៣ ។

ក្នុងចិត្តនៃបុគ្គលម្នាក់ៗ រឿងៗ ខ្លួន គ្រាន់តែមានរូប
សំឡេង ក្លិន រស និងជោដ្ឋព្វៈ ក្នុងបុគ្គលដែលមានភេទ
ផ្ទុយគ្នាជាអារម្មណ៍ប៉ុណ្ណោះ ។

- បើមិនទាក់ទិនក្នុងរឿងអ្នកបូសទេ ព្រះពុទ្ធទ្រង់
ត្រាស់ថា «**ភរិយា បរមា សខា** ភរិយាជាមិត្តសម្លាញ់ដ៏
ក្រៃលែង^(១) » ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងអបរិហានិយធម៌ ៧
យ៉ាង^(២) ជាធម៌បដិបត្តិនាំឱ្យមានសេចក្តីចម្រើន មិនមាន
សេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។ ក្នុងចំណុចទី ៥ គឺការថែរក្សា
ស្រ្តីក្នុងត្រកូល (ទាំងម្តាយទាំងកូនស្រី) ឱ្យរស់នៅ
ដោយល្អ មិនគំរាមកំហែង មិនចាប់បង្ខំឱ្យនេររួម (ក្នុង
អំពើអនាចារ) សេចក្តីចម្រើនតែងមានប្រាកដក្នុងដែន
សេចក្តីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

- ព្រះនាងមទ្រីបានពោលទៅរកព្រះបាទសញ្ជយ-
មហារាជ ជាព្រះបិតាក្មេកដូច្នោះថា^(៣) :

១. វត្ថុសូត្រ បិដកលេខ ២៩ . ទំព័រ ៩៦ ។
២. បិដកលេខ ៤៧ . ទំព័រ ២៨ ។
៣. បិដកលេខ ៦៣ . ទំព័រ ១២៥ ។

**យា ឧលិទ្ធិ ឧលិទ្ធស្ស អឌ្ឍា អឌ្ឍស្ស កិត្តិមា
តំ វេ ធនា បសំសន្និ ទុក្កំ ហិ ករោតិ សា ។**

ស្ត្រីណាដែលមានកិត្តិយស កេរ្តិ៍ឈ្មោះ កាលស្វាមី
ទំលក្រ ក៏ជាស្ត្រីរួមទំលក្រជាមួយដែរ កាលស្វាមីស្តុកស្តម្ភ
ក៏ជាស្ត្រីរួមស្តុកស្តម្ភជាមួយស្វាមីផងដែរ ពួកទេវតារមែង
សរសើរស្ត្រីនោះឯង ព្រោះថា ស្ត្រីនោះធ្វើអំពើដែលគេ
ធ្វើបានដោយក្រ ។

- ក្នុងព្រះសាសនានេះ ស្ត្រីដែលជាបណ្ឌិត ជា
សប្បុរសនិងជាព្រះអរិយបុគ្គលមានច្រើនណាស់ ។ ដូច្នេះ
ការសិក្សាព្រះធម៌ត្រូវសិក្សាទិសដៅនៃព្រះធម៌ បំណង
នៃឱវាទ បុគ្គលអ្នកស្តាប់ អធ្យាស្រ័យអ្នកសម្តែង ។ល។
ដើម្បីកុំឱ្យច្រឡំក្នុងការបដិបត្តិ ។

៤. កន្លែងខ្លះគេថា ភេទស្រី ជាភេទមិនបរិសុទ្ធ គេ
មិនឱ្យចូលទៅកៀកជិតគល់ព្រះពោធិព្រឹក្ស ឬឡើងទៅ
ថ្នាក់លើដើម្បីថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធបូជិមាឡើយ តើរឿងនេះ
យ៉ាងដូចម្តេចដែរ ?

- ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ពុំបានសម្តែងថា បុរសទើប បរិសុទ្ធ ឯស្ត្រីមិនបរិសុទ្ធឡើយនោះទេ ប៉ុន្តែព្រះអង្គទ្រង់ ត្រាស់សម្តែងថា :

« បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង រមែងសៅហ្មង ដោយខ្លួនឯង មិនធ្វើបាបដោយខ្លួនឯងទេ រមែងបរិសុទ្ធ ដោយខ្លួនឯង បរិសុទ្ធឬមិនបរិសុទ្ធជារបស់ចំពោះខ្លួន អ្នក ដទៃមិនអាចញ៉ាំងអ្នកដទៃឱ្យបរិសុទ្ធបានឡើយ^(១) » ។

- ចំពោះភេទស្រី ដែលជាហ៊ិនភេទ មិនត្រូវប្រែថា ជាភេទថោកទាប ឬភេទមិនបរិសុទ្ធនោះទេ ត្រូវប្រែថា ភេទទន់ខ្សោយ ឯការទន់ខ្សោយនេះចំពោះតែរូបកាយ ប៉ុណ្ណោះ ទៅតាមច្បាប់ធម្មជាតិ ។ ម្យ៉ាងទៀតគួរឃើញ ដល់ទុក្ខរបស់ស្ត្រី ៥ យ៉ាង^(២) ដែលមិនមានចំពោះបុរស ។ ៥ យ៉ាងគឺ

(១)- ប្រាសចាកអំពីញាតិ ទៅកាន់ត្រកូលខាងប្តី ទាំងនៅក្មេង (ស្វាមីគួរផ្តល់នូវភាពកក់ក្តៅឱ្យដល់ភរិយា របស់ខ្លួន) ។

១. ធម្មបទ អត្តវគ្គ ។ ២. បិដកលេខ ៣៦ , ទំព័រ ៨៤ ។

(២)- មានរដូវ (ពេលខ្លះបង្កបញ្ហាឱ្យកើតមានការ ប្រែប្រួលផ្លូវចិត្ត បុរសគួរយល់) ។

(៣)- មានគភ៌ (នាងប្រាថ្នាការយកចិត្តទុកដាក់អំពី ស្វាមី ពិសេសជាងធម្មតា ។ ស្វាមីត្រូវទំនុកបម្រុងកាយ ចិត្តនាងដោយគុណធម៌ ឱ្យនាងបានជាមាតាល្អរបស់កូន) ។

(៤)- សម្រាលកូន (ជាពេលដែលនាងឈឺលំបាក ខ្លាំងផ្លូវកាយ ទាក់ទងដល់អាយុជីវិតទៀតផង ។ ស្វាមីត្រូវ យកចិត្តទុកដាក់ ហាក់ដូចជាទុក្ខលំបាកផ្ទាល់ខ្លួន) ។

(៥)- បម្រើស្វាមី (ស្វាមីមិនត្រូវគិតតែពីខ្លួនឯងនោះ ឡើយ ត្រូវមានមេត្តា ករុណា មានការអើពើដោយទឹកចិត្ត តបស្នងវិញ) ។

ពិតមែនតែស្ត្រីមានកម្លាំងកាយទន់ខ្សោយ ប៉ុន្តែ កម្លាំងចិត្តមិនខ្សោយឡើយ ព្រោះទៅតាមសេចក្តីពិត ហើយនោះ ស្ត្រីមានសេចក្តីអត់ធន់ មានការលះបង់ដ៏ យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាកូន និងស្មោះ ស្ម័គ្រចំពោះស្វាមី ។ នោះពោលចំពោះស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធ-

សាសនា ដែលបានអប់រំបន្តិចបនិស្ស័យក្នុងគុណធម៌ទាំងឡាយ ។

._ ឃីនា ធម្មា ពួកធម៌ថោកទាប បានដល់អកុសល-
ចិត្តប្បាទ ១២ ដូង ឯពួកធម៌សៅហ្មង បានដល់កិលេស
ទាំងឡាយ ។ សូមកុំច្រឡំអកុសលធម៌ទាំងអស់នេះ ថាជា
ស្ត្រីភេទឱ្យសោះ ។

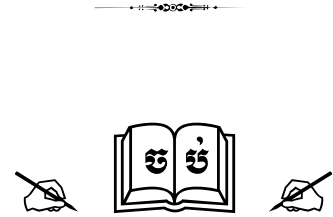
៥- ក្នុងបាលីតែងតែយកភេទប្រុសមកសម្តែង ប៉ុន្តែ
ខ្លឹមសាររួមទាំងស្រីផងដែរ ដូចជា បុរិសទម្ពសារទិ ឬ
សន្និធិ វិស្ណុ បុរិសសន្ធុ សេដ្ឋិ ជាដើម តើគួរយល់ដឹង
យ៉ាងណា ?

._ ភេទប្រុសបិតក្នុងឋានៈជាបងប្រុសរបស់ភេទស្រី
នេះពោលចំពោះភារវរូប តាមច្បាប់ធម្មជាតិ ដែលព្រះ-
សម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ជ្រាប ។

._ មិនមែនមានន័យថា បុរសខ្ពង់ខ្ពស់ជាងស្ត្រីក្នុង
បុគ្គលប្បញ្ញត្តិជាទូទៅនោះទេ ព្រោះថា ក្នុងលោកនេះ
ស្ត្រីខ្លះមានការចេះដឹងជាងបុរសខ្លះក៏មាន ទាំងដែលមាន

នូវគុណធម៌ជាងបុរសខ្លះក៏មានដែរ ទាំងដែលជាមាតា
ជាដើម ។ ដូច្នេះ ត្រូវយល់ដឹងអំពីភារវរូបទាំងពីរ គឺ
បុរិសភារវរូប និងឥត្តិភារវរូប ជាបរមត្ថសុទ្ធអាស្រ័យកម្លាំង
កម្មជាបច្ច័យដោយឡែក ។

._ មិនមែនស្ត្រីត្រូវគោរពបុរស ព្រោះតែរឿងភេទ
នោះទេ តែត្រូវគោរពដល់គុណធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់
ថា « ត្រូវគោរពដល់បុគ្គលដែលគួរគោរព ត្រូវបូជាដល់
បុគ្គលដែលគួរបូជា » កូនប្រុសស្រីត្រូវគោរពមាតាបិតា
សិស្សត្រូវគោរពគ្រូ ... ដោយមិនប្រកាន់ក្នុងរឿងស្រី
ប្រុសឡើយ ។

បុណ្យបូជនីយដ្ឋានកម្សាន្តចិត្ត

វក្កវិវឌ្ឍនវិលវល្លវណ្ណវាក់ មុនពេលភ្លៀងធ្លាក់ពពកខ្មៅដាស
 ក្រោយពេលភ្លៀងរួចមេឃប្រែស្រឡះ ចម្បាំងខ្លាំងណាស់ប្រែសុខសាន្តត្រាន ។
 រឿងរ៉ាវតូចធំក្នុងក្រុមគ្រួសារ រងទុក្ខខ្លោចផ្សារហួសពីការស្មាន
 យសស័ក្តិលាភលុយលួចស្នេហ៍ពីប្រាណ ស្នាមដូរឡានដូរទាំងភរិយា ។
 ទឹកនេត្រាហូររៀងរាល់រាត្រី បាត់បង់ស្វាមីទ្រូងសែនត្រាំត្រា
 បីបមថ្មមកូននឹកដល់ប៉ារ៉ា កូនខ្ញុំកំព្រាវាគេងលក់អស់ ។
 ចុះតើមានអ្វីមកទល់ភ្នែកខ្ញុំ នាំឱ្យខ្ញុំយំគេងមិនលក់សោះ
 កាលនៅក្រីក្រចិត្តល្អស្ម័គ្រស្មោះ លាភយសបុរសក្លាយជាគ្រោះស្រី ។
 ទុក្ខធំយ៉ាងហ្នឹងមិនដឹងទៅណា ជិតចេញវិស្សាកបិនឆ្នាំថ្មី
 មិត្តភក្តិបបួលស្តាប់ធម៌ទូលត្រៃ សូមជាប់និស្ស័យនឹងព្រះសាសនា ។
 ក្រឡេកមើលទង់រហង់ក្បែរពោធិ៍ អណ្តែតលេចឆ្នោបក់លើវេហា
 នាំពុទ្ធបរិស័ទវិករាយជ្រះថ្លា នឹកឃើញពេលណាសាយកង្វល់ ។
 ព្រះធម៌អាចជួយដោះស្រាយទុក្ខបាន ក្មេងចាស់គ្រប់ប្រាណឱ្យតែបានយល់
 មិនត្រឹមតែស្រីដែលមានកង្វល់ ទោះប្រុសសំណល់ក៏ធម៌ជួយស្រង់ ។
 អស្សុជឆ្នាំកុរថ្ងៃពេញបូណិមី បរិស័ទប្រុសស្រីឃ្មាតខ្លីឆ្ពោះត្រង់
 ធ្វើបុណ្យរាប់បាត្រប្រគេនព្រះសង្ឃ មួយពាន់ព្រះអង្គពុទ្ធាភិសេក ។

នៅបូជនីយដ្ឋានខេត្តបាត់ដំបង ពេលនោះតែម្តងអស្សារ្យអនេក
 ព្រះពោធិ៍ព្រះពុទ្ធផ្សែងម្នាក់ ពុទ្ធាភិសេកព្រះពុទ្ធយយអង្គ ។
 ឆ្លងទាំងអគារពុទ្ធសនៈ ខឿនពោធិ៍មានថ្នាក់ដាក់មូលដូចកង់
 ព្រះនាមព្រះពុទ្ធម្តែប្រាំបីអង្គ ឆ្លាក់រៀបរៀងផ្ទះគ្រប់អង្គឥតទាស់ ។
 កន្សែសារពេជ្រដែលជាពិម្ពា ប្រណមវន្តាសុមេធតាបស
 នាងជាភរិយាមានចិត្តសែនស្មោះ គ្រប់ជាតិទាំងអស់ស្មោះនឹងស្វាមី ។
 ព្រះបដិមាចារឈ្មោះអ្នកសាង ជាគ្រឿងតំណាងនៃចិត្តភក្តិ
 បដិមាអង្គធំមានម្តែប្រាំបី ព្រះអរិយមេត្តេយ្យជាម្តែប្រាំបួន ។
 សំណង់អគារពុទ្ធសនៈ ដំបូលច្រើនថ្នាក់ក្បាច់ឆ្លាក់តាមកូន
 បុស្សុកទឹកមាសចេញបង្ហាញខ្លួន ឆត្ររួតប្រាំបួនអំពូលពណ៌ថ្មី ។
 វាលស្មៅខៀវស្រស់លាស់បង្កតកាយ បុព្វាទាំងឡាយលម្អផ្ទៃដី
 បង្គោលភ្លើងឈរលម្អរាត្រី ព្រះពោធិ៍ត្រួយខ្លីខឿនថ្មីភ្លឺថ្លា ។
 ស្រះល្អកពោធិ៍ធំកូនភ្នំនិមិត្ត ក្រពើស្មៅពិតរូបរាងសង្ហា
 ពេលភ្លៀងមានទឹកដូចហែលប្រវា លូនបើកនេត្រាបង្ហាញមហាជន ។
 ទន្សាយពោធិសត្វក៏ស្តាត់មកដែរ សម្បុរដូចស្នែរោមស្មៅលូតលូន់
 ថ្ងៃពេញបូណិមីរាត្រីយប់យន់ ទន្សាយគយគន់កណ្តាលដូងខែ ។
 ព្រះគន្ធកុដិខ្ពស់ផុតព្រឹក្សា លើស្រះទឹកថ្លាហាក់មានមន្តស្នេហ៍
 មានពុទ្ធបរិស័ទចេញចូលហូរហែ គ្រប់គ្នាតែងតែគោរពជ្រះថ្លា ។

ព្រះធម្មចេតិយដូចស្រីគ្រប់លក្ខណ៍
 តម្កល់ក្បួនច្បាប់សម្រាប់សិក្សា
 រោងម៉ាស៊ីនចាស់ផ្លាស់ទាន់សម័យ
 ក្នុងបូជនីយដ្ឋានអ្វីៗទាំងអស់
 រាត្រីថ្ងៃបុណ្យភ្លើងភ្លឺដូចថ្ងៃ
 អ្នកបានឃើញហើយស្បើយទុក្ខមួយគ្រា
 ម្តែប្រាំបីគ្រែសម្តែងផ្សេងផ្កាត់
 គងលាន់សូរព្រាប់ជាសញ្ញា
 យប់កាន់តែជ្រៅភ្លឺកាន់តែច្បាស់
 ធម៌កាន់តែច្បាស់ឥតមានសៅហ្មង
 សូមឱ្យទុក្ខសោករសាត់ផាត់ឆ្ងាយ
 ចេះធ្វើបុណ្យទានលែងមានកំណាញ់
 សូមគូពីក្មេងលែងបែកបាក់គ្នា
 សូមឱ្យលាភយសរបស់ស្វាមី
 សូមមេឃស្រទំកុំដួរអត្ថន័យ
 ស្រទំព្រោះចាញ់សម្រស់ពុំងា
 សូមឱ្យសព្វសត្វបានសុខសប្បាយ
 ទោះបីជីវិតពិតជាមិនទៀង

ពេញក្រមុំជាក់តែលាក់ភក្ត្រា
 តែគ្មាននរណាចាប់អារម្មណ៍សោះ ។
 រៀបសំពត់ស្បែកតុបតែងឥតទាន់
 សុទ្ធតែល្អស្រស់ហួសពីពណ៌នា ។
 ហាក់ដូចប្តីនៃស្ថានសួគ៌ា
 អស្សុជបូជាថ្ងៃចេញវិស្សា ។
 តាមពុទ្ធប្រវត្តិកំណត់វាចា
 ចប់ធម៌ទេសនាមួយក្រែវាយម្តង ។
 អង្គុយសំពះខែរះកន្លង
 បញ្ចប់ធម៌ផងដោយបទសរភព្វ ។
 អ្នកស្អប់ទាំងឡាយក្លាយជាស្រឡាញ់
 សុខចិត្តចុះចាញ់បំពេញបារមី ។
 ទល់ចាស់ជរានៅតែភក្តី
 ចូលដល់ស្ត្រីដែលជាភរិយា ។
 ដែលធ្លាប់ស្រដីពេលទើបជួបគ្នា
 កុំឱ្យប្រែជាស្រទំចង់ភ្លេង ។
 ចាកចេញជិតឆ្ងាយកុំឱ្យដាច់ស្បៀង
 សូមកុំឱ្យល្បែងពីសុគតិឡើយ ។

ដោយឧបាសក គុយ សុឆន

នាមពុទ្ធបរិស័ទអ្នកមានឧបការៈ
ក្នុងការងារធម្មទាន

- ១. ឧបាសក សំរឹង វណ្ណ
- ២. ឧបាសក យន្ត សួន
- ៣. ឧបាសក គួង លាងជេង
- ៤. ឧបាសក មួង យេន
- ៥. លោកគ្រូ រស់ សុផាត
- ៦. ឧបាសក អ៊ិត ប្រាំង
- ៧. នាង ជា សុណារី
- ៨. ឧបាសិកា ប៊ុត ម៉ាលី
- ៩. ឧបាសក គុយ សុឆន
- ១០. ឧបាសក វ៉ាន់ ខុនណា
- ១១. ឧបាសក សោម រតនៈ
- ១២. ឧបាសក ជឹង វែងអ៊ាវ
- ១៣. ឧបាសក ជឹម ជំនិត
- ១៤. ឧបាសក ហាយ ចំរើន
- ១៥. ឧបាសិកា ហាយ ចំនួនរី
- ១៦. លោកគ្រូ ជូ ប៊ុនយូ
- ១៧. ឧបាសក អ៊ុំរ គា
- ១៨. ឧបាសក ម៉ៅ ផុន
- ១៩. ឧបាសិកា ហួនចាន់បូដា
- ២០. ឧបាសិកា ស្រី បូរ៉ាន់

I

**ស្ថានីយវិទ្យុ ផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា
ដោយសហគមន៍បច្ចុប្បន្ន នៃពុទ្ធបរិស័ទ**

ខេត្ត-ក្រុង	វេលាផ្សាយ	ស្ថានីយវិទ្យុ
រាជធានីភ្នំពេញ	-04h50 mn	-FM 98 MHz
	-05h00 mn	-FM 99 MHz
	-05h30 mn	-FM 96 MHz
	-12h10 mn	-FM 96 MHz
	-18h00 mn	-FM 95 MHz
	-19h00 mn	-AM 918 KHz
	-20h00 mn	-FM 98 MHz
	-20h30 mn	-FM 96 MHz
ក្រុងព្រះសីហនុ	-06h00 mn	-FM 92 MHz
	-13h00 mn	-FM 92 MHz
	-17h30 mn	-FM100.5MHz
ខេត្តបាត់ដំបង	-05h30 mn	-FM103.2MHz
	-06h00 mn	-FM 92.7MHz
	-18h00 mn	-FM 91 MHz
	-18h30 mn	-FM 92.7MHz
	-19h30 mn	-FM103.2MHz
ក្រុងថ្កូវសី	-18h00 mn	-FM 90.5MHz

សុខា សង្ឃប្បទេសនា
ការសម្តែងនូវព្រះសទ្ធម្ម នាំមកនូវសេចក្តីសុខ។

សព្វធានំ បច្ចុប្បន្នំ ជីវិតំ
ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង ។

II

ស្ថានីយវិទ្យុ ផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយសហគមន៍ធម្មទាន នៃពុទ្ធបរិស័ទ

សេចក្តីកាត់ដៃសម្រេចដោយ

គ្រូព្រះករុណា ភ្នំពេញ

~~_____~~ ប៊ុត សាវណ្ណ ~~_____~~

ខេត្ត-ក្រុង	រចនាផ្សាយ	ស្ថានីយវិទ្យុ
ខេត្តពោធិ៍សាត់	-06h00 mn	-FM 98.5 MHz
ខេត្តសៀមរាប	-05h00 mn	-FM 98 MHz
	-05h30 mn	-FM 105.5 MHz
	-18h30 mn	-FM 100.5 MHz
ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ	-05h20 mn	-FM 96.5 MHz
	-17h00 mn	
ខេត្តកំពត	-05h00 mn	-FM 93.25 MHz
	-18h30 mn	-FM 103.5 MHz
ខេត្តព្រះវិហារ	-18h30 mn	-FM 99 MHz
ខេត្តឧត្តរមានជ័យ	-05h00 mn	-FM 90.25MHz
	-19h00 mn	
ខេត្តស្ទឹងត្រែង	-18h30 mn	-FM100.5 MHz
ខេត្តស្វាយរៀង	-05h30 mn	-FM103.75MHz

សុខោ បុព្វសង្ឃ ឧច្ចយោ
ការសន្សំបុណ្យ នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

១. ស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា
២. ជំនួយសតិភាគទី ១ ដល់ភាគទី ១២
៣. មនុស្សជាមួយនឹងការងារ
៤. សិក្ខាបទមនុស្សល្អ
៥. ពរ ៤ ប្រការ
៦. ព្រះពុទ្ធភាសិត ៤៣ គាថា
៧. ខ្លឹមសារគួរយល់ដឹង
៨. ព្រះពុទ្ធសាសនា
៩. កូនមាសឪពុក
១០. ម៉ែ !!!
១១. វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធ
១២. សុខចិត្ត និងគុណភាពនៃជីវិត
១៣. មេរៀនជីវិត
១៤. ពាក្យពេចន៍ម៉ែឪ

- ១៥. បទពិចារណា
- ១៦. ពន្លឺធម៌ព្រះពុទ្ធ
- ១៧. បារមីភាគទី ១ និងខ្លឹមសារខ្លីៗ
- ១៨. បារមីភាគទី ២ និងខ្លឹមសារខ្លីៗ
- ១៩. ៤៨ ធម្មទស្សន៍

សូមអនុមោទនាធម្មទាន !

បោះពុម្ពជាធម្មទាន ៤០.០០០ គ្រឿង
ក្នុងតម្លៃ ១៣.៨០០ ដុល្លារ
ពេទ្យពុម្ព អ៊ុំម សាវ័ន្ត

មាតិកា

<u>លេខ្លោះអត្ថបទ</u>	<u>ទំព័រ</u>
១-សិទ្ធិស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា.....	១
២-មេធាវីនិងតុលាការ.....	១១
៣-បញ្ហាមេធាវីក្នុង.....	១៩
៤-ជីវិតពលស្ត្រីជាមួយនិងព្រះពុទ្ធសាសនា.....	៣២
១-ស្ត្រីធ្វើការក្រៅផ្ទះ.....	៣៣
២-ស្ត្រីមិនមានស្វាមី.....	៣៨
៣-ស្ត្រីពេស្យាចារ.....	៤៥
៥-សោតិទី.....	៤៧
៦-ប្រយោជន៍នៃការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនាសម្រាប់ស្ត្រី.....	៥៦
៧-បញ្ហាផ្សេងៗ.....	៧២

ព្រះពុទ្ធជីវិត

**ឥតិបិ ហិ ឯកធូយា សេយ្យា ធានា ជនាធិប
មេធាវីទី សីលវតី សស្សុទេវា បតិព្វតា ម**

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងពពួកជន ដោយពិត សូម្បីស្ត្រី
ពួកខ្លះក៏មានកិរិយាមារយាទល្អត្រឹមត្រូវ ជាអ្នកមានសីល មាន
បញ្ញាឆ្លាតវៃ ប្រណិប័តន៍ឪពុកម្តាយក្មេកដូចទេវតា ព្រមទាំង
ប្រណិប័តន៍ស្វាមីដោយក្តីស្មោះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ចិញ្ចឹមនូវជីវិត
នោះចុះ ព្រោះនាងជាស្ត្រីដ៏ប្រសើរ ។

**តស្សា យោ ជាយតី ធានោ សុរោ ហោតិ ទិសម្បតិ
តាទិសា សុភវិយា បុត្តោ វជ្ជម្បិ អនុសាសតីតិ ម**

បុរសដែលកើតអំពីស្ត្រីនោះ រមែងជាមនុស្សក្លៀវក្លា
ជាធំគ្រប់ទិសទី ក៏បុត្ររបស់ភរិយាល្អប្រាកដដូច្នោះ តែង
ប្រៀនប្រដៅពពួកជនដែលនៅក្នុងដែនបាន ។

**មោឃបំណាងល្អដ៏ក្រៃលែង
ថ្ងៃ ១៥ ភេត ខែកត្តិក ព.ស.២៥៥១**